Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 8 (13803) | 1975 оной январиин 10, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

ПАРТИИН УРЯА ДОРО—ШЭНЭ АМЖАЛТАНУУД ТЭЭШЭ!

БУРЯАДАЙ АЖАЛШАДАЙ БАЯР

[П]артида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комите[д]э хандаһан Хандалгые Буряад ороноймнай хүдэлмэри[шэ]н анги, колхозно тараашад ба арадай интеллигенци, [ве]тэрнүүд болон залуушуул — бүхы ажалшад хэнииһь [н]гэшэгүй барандаа тон ехэ баяртайгаар хүлеэжэ [аба]д, 1975 ондо — юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы [жэл]дэ хараалагдаһан түсэбүүдээ, үйлэдбэриннгөө дааба[рин]уудые үнэн зүрхэнһөө үлүүлэн дүүргэхээр зоригжон[о] байһанаа найдамтайгаар мэдүүлнэ. Энэ талаар хаа[ш]анагүй тодорхой хэмжээ[н]д хараалагдана, угтам[жын] түсэбүүд баталагдана.

[Э]нэ түүхэтэ документын [тэр]шье талаараа туйлай ехэ [ба] шанартай байһаниинь [юу]тэ, КПСС-эй XXIV съезд[эй] шиидхэбэринүүдэй ма[на]да хэлбэришэгүйгөөр бэе[лүү]лэгдэжэ байһан тухай, [Ур]ехэ Эхэ оронойнгоо ураг[ш]а коммунизм тээшэ хүсэн түгэлдэрөөр дабшажа яба[һан] тухай, промышленностьдашье хүдөө ажахыдашье, [бари]лга дээрэшье, культурна байгуулалтадашье дүрбэн [жэл]эй турша соо бэелүүлэгдэһэн айхабтар ехэ зорилго[ну]д тухай, түгэсхэхы жэлдэ томо томо ямар барилга[нуу]дай хэгдэхэ тухай совет хүн бүхэнэй сэдьхэл зүрхэ [хүд]эһөөлмэ үнэн зүбоор, ойлгосотой тодоор, уран хурсаар [Хан]далга соо хэлэгдэнхэй.

[Т]эрэшэлэн манайшье республикын дэбисхэр дээрэ му[нөө] үе сагай асари ехэ барилгын аяар 600 гаран кило[мет]рэтэ үргэлжэлхэ байһандань ажалша хүн бүхэн баяр[лаж]ан ехээр баярлана, омогорхохын ехээр омогорхоно. [БА]М хадаа бүгэдэ нниитэ совет арадай барилга, экономи[чес]ка ба социальна, культурна ба политическэ талаараа [хэм]жэдэшэгүй ехэ удхатай шанартай барилга мүн гэжэ бүхы [хүн] дээрэ суурхаха ёһоороо суурханхай. БАМ-ай ба[рил]гын бүримэһэн бэелүүлэгдээд байхада, Буряад орон[ой]май ямар ехэ түүхэтэ хубилалтанууд болохо гээ[шэб]! Бүтүү ой тайга, хубхай хооһон тала дайда байһан [газа]рнуудта шэнэ городууд гү, али городой түхэлтэй хү[дэл]мэришэнэй шэнэ шэнэ тосхонууд жэрылдэн ургаха, [ба]һайханаар, мүнөө үеын шэнжэ шарайтайгаар бариг[дах]ан түмэр замай станциин хэдэн дабхар байшангууд, [гоё] культурын ордонгууд, клубууд болон библиотекэ[ну]д, кинотеатрнууд ба больницанууд урган бодохо, [дал]а хабсагайнууд дээгүүр, гол мүрэнүүд дээгүүр элект[ри] дамжуулгын үндэр вольтно лининүүд зэлэ татан зу[ра]даха, түмэр замай станцинуудаар, хүдэлмэришэнэй [тос]хонуудаар, һуурин газарнуудаар Ильичэй лампочка[нуу]д һүртэйгөөр яларалдан хүдэлмэришэдэй, түмэр зам[ша]дай, барилгашадай досоо баяр бадаруулан байхэ — [эд]ээнтыгаар зураглан хэлэхэдэ нимэрхүүл болохо. [Ху]ндэ этигэнгүй байхын аргагүй.

[С]оциалис Эхэ оронойнмай жэлһээ жэл бүхэндэ улам [ба]и хүгжэжэ, бэхижэжэ, баян дэлгэр, барагдашагүй хү[ч]адалтай боложо, саашадаа бүри хүсэтэйгөөр, бүри [хур]дан хүгжэхэ, бүхэжэхэ байһаниинь Хандалга соо [ту]тодоор, гүн гүнзэгыгөөр тайлбарилагданхай. Түгэс[хэх]ы жэлдэ арадаймнай ажахын али бүхы һалбаринууд [ул]ам түргэнөөр хүгжэхэ байна бшуу.

Саашадаа ажалшадаймнай энхэ тэниглэн байдал илан[г]а түргэнөөр һайжарха, ажалай салин дээшэлхэ, хэ[р]эмжын нниитын фондһоо үгтэдэг алибаа тэдхэмжэ [ту]үнгэлэлтэнүүд ехэ болохо, байрын гэрнүүд, һургуу[л]үуд, больницанууд, коммунально-ажаһуудалай байра[ну]д бүри үргэн далайсатайгаар баригдаха байна. Про[мы]шленна эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд хүн зондо [ур]ьдахи хэзээнэйхиһээ элбэгээр худалдагдахаар хараалагда[на]. Арад зонойнгоо ажабайдал улам бүри һайжаруулха [тух]ай Коммунис партиимнай хэлбэришэгүй анхарал [та]долго хэзээ бүхэндэ гаргажа байдагыень эдэ барим[та]уд али тодоор гэршэлнэ. Ажалшадай байдал саг үр[гэлжэ] һайжаруулжа байхын тула тодорхой хэмжээ[н]үүд арганууды Коммунис партиимнай саашадаашье бэе[лүүл]жэ байха тухай Хандалга соо хэлэгдэнэ.

[Түр]үүгөөр 1975 ондо арадайнгаа ажахын али бүхы һал[бари]нуудые бүри һайнаар хүгжөөхын, түгэсхэхы жэлэй [түсэб]этэ зорилгонуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын [тула] промышленна предприятинуудта, колхоз, совхозууд[та б]үхы ажалшадай дунда социалис мүрысоо үргэнөөр [дэлг]эрүүлхэ, түрүү дүй дүршэл болон онол аргануудые [үйл]дбэридэ оролдосотойгоор нэбтэрүүлхэ шухала.

[«П]артида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комите[тэй] хандаһан Хандалгаар» зоригжоһон республикымнай [ажал]шад тон ехэ дэбжэлтэтэйгээр ажаллажа байнхай. [Кол]лектив бүхэн угтамжын түсэбүүдые, дээшэлүүлэгдэ[һэн] социалис уялгануудые абажа байнхай. «Табая жэ[лэй] болзорһоонь урид!», «Ажалай үндэр бүтээсэ туй[лая]!», «Арьбалалта хэхэ, нарин гамтайгаар!», «Гаргаша [гам]тайгаар, һайн шанартай продукци ехээр гаргаха!» — [эдэ] патриотическа уряа лозунгнууд ажалша коллектив[ну]дэ, хүдэлмэришэд болон колхознигуудай дунда, бү[хы] ажалшадай дунда һүр жабхалантайгаар дэлгэрэнхэй.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалгын гүн удхые [бүх]интэ ажалшадта гүнзэгыгөөр ойлгуулхаһаа гадна, [кол]лектив бүхэнэй, ажалшан бүхэнэй энэ Хандалгада [та]тото хэрэгүүдээрээ харюусахынь тула партиин райко[му]уд, промышленна предприятинуудай, колхоз, совхо[зуу]дай парткомууд ойлгууламжын, үзэл сурталай, поли[тич]ескэ тон ехэ хүдэлмэри хэхэ болоно.

ХАХАД ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ҮЛҮҮЛЭГДЭЭ

ХОРИ. Дээдэ-Тайлсын совхоз эдэ үдэрнүүдтэ бэлэдхэлэй пунктда 1095 центнер мяха тушаажа, жэлэй түрүүшын хахадай түсэб 345 центнерээр үлүүлэн дүүргэбэ. Энэ амжалтада совхозой малшад аха дүү Владимир, Юрий Кудюловтоной, Александр Кумысбаевтанай аша габьяа ехэ. Эдэнэр харууһалжа байһан шахамалнуудайнгаа шэгнүүрые сүүдхэдэ 100 граммһаа дээшэ нэмээһэн байха юм.

Бэлэдхэлэй пунктда тушаагдаһан 301 толгой шахамалнуудайнь 215-ниинь 360—450 килограмм шэгнүүртэй тарган хашарагууд байжа, 35—50 процент дээгүүр сэнтэйгээр абтаа. 188 үхэрынь эрхим тарган гэжэ сэгнэгдээ.

Шахан таргалуулагдажа байһан үхэрнүүдтээ сүүдхэдэ 5 килограмм таряа талханай зүйл, 3 килограмм үбһэ, 2 килограмм зелёнко эдюулжэ байгаа. Саашадаа үхэрнүүдые шахан таргалуулха хүдэлмэри бүхыдөө оньһожоруулагдахань. Эндэ һаяар мал түргэн зуура түлжөөхэ, шахаха томо комплекс бүтээгдэжэ, ашаглалгада оруулагдахаяа байна.

А. АНДРЕЕВ,
хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ, шанарай талаар аймагтахи инспектор.

ЖЭЛ СОО—40 МИЛЛИОН

Улаан-Үдын аймагай Сотниковой шубуунай фабрикын коллектив түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ ажалай ехэ амжалта туйлаа. Жэлэй эхиндэ абаһан угтамжын түсэбэй ёһоор фабрикын хүдэлмэрилэгшэд 1974 ондо 42 миллион үндэгэ суглуулха гэжэ шиидэһэн байгаа. Тэрэнээ 900 мянгаар үлүүлэн дүүргээ гэхэ гү, али урзанданайхиһаа 4 миллион 630 мянган үндэгэ үлүү ехээр абаһан болоно. Фабрикын тахяа бүриһөө жэлэй туршада 227 үндэгэн абтаа. Эрхим һайн үрэ дүн!

Тахяа бүриһөө үндэгэ абалгые эрид дээшэлүүлһэнэй ашаар эндэхи шубуушад гүрэндэ үндэгэ тушааха даабарияа амжалтатайгаар дүүргэбэ. Жэл соо 40 миллион шахуу үндэгэн худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ оруулагдаа. Энэнь түсэбһөө 1 миллион 70 мянгаар олон болоно. Тинхэдэ фабрикын коллектив үнгэрэгшэ жэлдэ шубуунай мяха гүрэндэ худалдаха даабариияа 354 центнерээр үлүүлэн дүүргээ.

Ажалай иимэ эрхим үрэ дүн имагтал социалис мүрысөө ёһотоор эмхидхэһэнэй ашаар туйлагдаа гэжэ сэхэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. КПСС-эй гэшүүн Нина Вячеславовна Шубинагай ударидадаг бригада булганһаа һайн үрэ дүнгүүдые туйлаба. Энэ бригадын гэшүүдэй суглуулһан үндэгэн инкубацида оруулагдажа, дальбараануудынь тахяа болгогдодог юм. Тэдэнэр 3 миллион үндэгэ суглуулха даабариияа 575 мянгаар үлүүлэн бэелүүлбэ. Олег Филиппович Щелгачевой бригада хоёрдохи һуури эзэлээ.

Шубуушадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ К. В. Унагаева, Н. И. Савельева, Н. Н. Черных, В. М. Прилуцкая, Е. П. Агапитова, Т. Е. Чистякова, А. И. Злотова болон бусад һайн үрэ дүн туйлаа.

Сотниковой шубуунай фабрикын коллектив табан жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэнэ гээд онсолон тэмдэглэмээр. Түрүүшын 4 жэлэй туршада 118 миллион 690 мянган үндэгэ суглуулха түсэбтэй байһан һаа, 140,4 миллиондо хүргэбэ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй партида, совет арадта хандаһан Хандалгые зүбшөн хэлсэхэ зуураа Сотниковой шубуунай фабрикын хүдэлмэрилэгшэд табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаба. Үндэгэ суглуулха табан жэлэйнгээ даабариие энэ жэлэй июлиин 1-дэ дүүргэхэ гэжэ тэдэнэр шиидээд, жэлэй түрүүшын үдэрһөө габшагай һайнаар хүдэлжэ эхилбэ.

А. НАГАСЛАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

УЛАМ ҺАЙНААР

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгые бидэнэр, хонишод, нэгэн дуугаар һайшаабабди. Юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дүрбэн жэлэй туршада тэмсээбди. Энэ хугасаа соо эршэ зоригтойгоор ажаллаһанай ашаар зарим тэды амжалта туйлагдаа. Юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ захалаад, жэл бүри 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дээшэ хурьгадые түлжүүлээбди. Табан жэлэй туршада бүхы дээрэнь 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга түлжүүлбэл, абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэбди гэжэ сэдьхэлээ ханаха байнабди.

Байгша ондо, юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ, 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа доошо бэшэ хурьга түлжүүлхэ, гүрэндэ нооһо тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абабабди. Энэ уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхын тула түл абаха хаһада һайнаар бэлдэхэ зорилго урдаа табинхайбди.

Партиин Центральна Комитедэй Хандалгада харюу болгон, улам һайнаар, оролдосотойгоор ажаллахабди гэжэ мэдүүлхэ байнаб.

С. ЭМЕДЕЕВА,
Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

АДХАРЖА ЭХИЛЭЭ

Арба һайса гаран жэлдэ хонин ажалда хүдэлһэн, ажахы, аймаг соогоо үнинэй мэдээжэ болоһон, Асагадай отделениин бэрхэ хонишон Иннокентий Михайлович Евсюковой даадаг бригадада январиин түрүүшын хэдэн хоног соо шэнэ жэлэй түл—40 гаран хурьгад абтаад, булта бүрин бүтэн түлжүүлэгдэжэ байна. Тиигэжэ совхоз соогоо гэрэ эгээн түрүүлэн шэнэ түл абажа эхилбэ.

Энэ бригадада бүхыдөө 700 шахуу эхэ хонид харууһалагдана. Тэдэнь диилэнхидээ январь, февраль соо хурьгалха юм. Хонидынь үбһэ тэжээлээр яһала хүсэд хангагданхай. Бригадын хонишод өөһэдынгөө хүсөөр 1000 гаран центнер үбһэ хуряажа абаа һэн.

Нигээд Эрхирэгэй совхозой ахалагша хонишод Ц-Д. Дармаев, Д. Бальжинов, И. Федоров гэгшэдэй отаранuудта түрүүшын хурьгад мэнэ-мэнэ адхархаяа байна.

Х. ФЕДОРОВ,
совхозой хүдэлмэрилэгшэ.

Загарайн аймаг.

УГТАМЖЫН ТҮСЭБ АБТАБА

Приборнуудые бүтээдэг заводой коллектив бусад коллективүүдһээ залуушье һаа, ажалаараа суурхажа, республика дотороо һайн мэдээжэ болонхой. Табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй үрэ дүнгүүдээр мүн лэ түрүү зэргэдэ ябана.

Энэ коллектив КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалга зүбшэн хэлсэхын тула митингдэ олоороо сугларжа, үнгэрһэн жэлэйнгээ үрэ дүнгүүдые элирүүлээ, табан жэлэй һүүлшын жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонуудаа тодорхойлоо.

Прибор бүтээлгын заводой парткомой секретарь В. Б. Нимаев митинг нээгээ. Удаань групкомсорг Ольга Казазаева үгэ абаа. Тэрэ бүхы бригадааараа һайн, эрхим һайн шанартай продукци бүтээдэг болохо тухайгаа нүхэдэйнгөө үмэнэһээ мэдүүлээд, иимэ мүрысөө завод дотороо үргэнөөр дэлгэрүүлхыень бүхы хүдэлмэришэдые уряалаа.

— Шэнэ техникэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлдэг манай комплексно бригада техникые хараалһан болзорһоонь нэгэ һараар уридшалан нэбтэрүүлхэ уялга абана. — гэжэ инженер-технолог В. А. Костенко мэдүүлээ. Энэ бригадын үүсхэл заводто экономическа ехэ аша туһатай. Бригада шэнэ техникые нэгэ һараар уридшалан хүдэлгэжэ эхилхэ арга олоһонойнгоо ашаар жэл соо абадаг салин хүлһөө харюулжа шадаха юм.

Механическа цехэй коллективэй табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түсэбые ноябриин һайндэр болотор дүүргэхэ уялга абаһан тухай токарь А. А. Захаров хөөрэбэ. Энэ үүсхэлыень бэлэдхэлэй үйлэдбэриин мастер Г. А. Вдовин һайшааба. 1975 оной түсэб болзорһоонь хоёр шахуу һараар уридшалан дүүргэхэ уялга абаа.

— Коммунис ажалай манай цех табан жэлэй түсэбые дүрбэн жэл 8 һара соо дүүргэхэ аргатай, дүүргэхэ хэшье, — гэжэ цехэй начальник Н. А. Кошелев мэдүүлээ. Энэ цехэй коллектив алмалтын, арьбалалтын түлөө тэмсэхэ, тиигэжэ урдань алмаһан материал, электрын элшэ хүсэ хэрэглэн, хоёр үдэр ажаллаха гэжэ шиидэһэн байна.

Партиин ЦК-гай Хандалгые үнэн зүрхэнһөө һайшаажа, тэрээндэ бодото ажалаараа харюусаха байһанаа митингдэ хабаадагшад мэдүүлбэ.

Заводой коллектив 1975 оной угтамжын түсэб баталан абаба. Табан жэлэй түсэбые дүрбэн жэл 7 һара соо дүүргэхэ, продукци худалдаха энэ жэлэй даабарие декабриин 15 болотор дүүргээд, түсэбһөө гадуур оло мянган түхэригэй продукци худалдаха гэжэ угтамжын түсэбөөр хараалагдаа. Мүн 1974 онойхиһоо технико-экономическа бүри һайн үрэ дүнгүүдые туйлаха, үйлэдбэрээ хүгжөөхэ арга боломжонууд бүри һайнаар хэрэглэгдэхэ юм.

1974 онойхитой сасуулхада, ажалай бүтээсые 15 процентээр дээшэлүүлхэ, продукци үйлэдбэрилгые 19,3 процентээр ехэдхэхэ, гол фонднуудһаа продукци абалгые 4,2 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ хараалагдаа. «Агидель» гэжэ электробритвэдэ эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэг абаха бэлэдхэл дүүргэхэ юм.

Коллектив энэ жэлэй угтамжын түсэбые дүүргэхэ байһандаа батаар этигэнэ. Продукци худалдаха нёдондо жэлэй даабари декабриин 11-дэ дүүргэгдээд, түсэбһөө гадуур нилээд ехэ мүнгэнэй продукци худалдагдаһан байгаа. Үйлэдбэриин хэмжээ ехэдхэхэ дүрбэн жэлэй даабари болзорһоонь холо урид, сентябриин 30-да дүүргэгдэһэн юм.

Прибор бүтээгшэд угтамжын түсэбөө дүүргэхын түлөө тэмсэжэ эхилбэ.

Г. КРАСИКОВ.

Захаамнай аймагай Санагын совхоз 1974 ондо мяха гүрэндэ тушааха түсэбтэ даабаряа амжалтатайгаар бэелүүлһэн байна. Энэ хэрэгтэ ажахын үхэр шахалгын гүүртын малшад нилээд ехэ хубитаяа оруулаа. Совхозой түб һууринда эмхидхэгдэһэн шахалгын гүүртые үнинэй, дүршэлтэй малшан, партиин гэшүүн Надежда Дашиевна Бальжурова хүтэлбэрилдэг юм. Эндэ мүнөө 300 гаран хашараг шахагдажа байна.

Гүүртэдэ ВЛКСМ-эй гэшүүд Дора Доржиева, Роза Бабалаева, Таня Доржиева гэгшэд оролдосотой һайнаар ажаллана. Тэдэнэр хашарагуудай харууһалга ба эдеэлүүлгые зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ тон ехэ анхарал хандуулдаг байха юм. Үнгэрэгшэ жэлэй декабрь һарада шахамалнуудай толгой бүриин шэгнүүр үдэртөө 750 граммаар нэмээгдэһэн байна. Гүүртын малшад үхэр бүхэнэй шэгнүүрые 340—350 килограммһаа бага бэшэ болгохонь.

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгада харюу болгон Санагын совхозой шахамалнуудай гүүртын малшад үшөө һайнаар хүдэлхэ зорилготой.

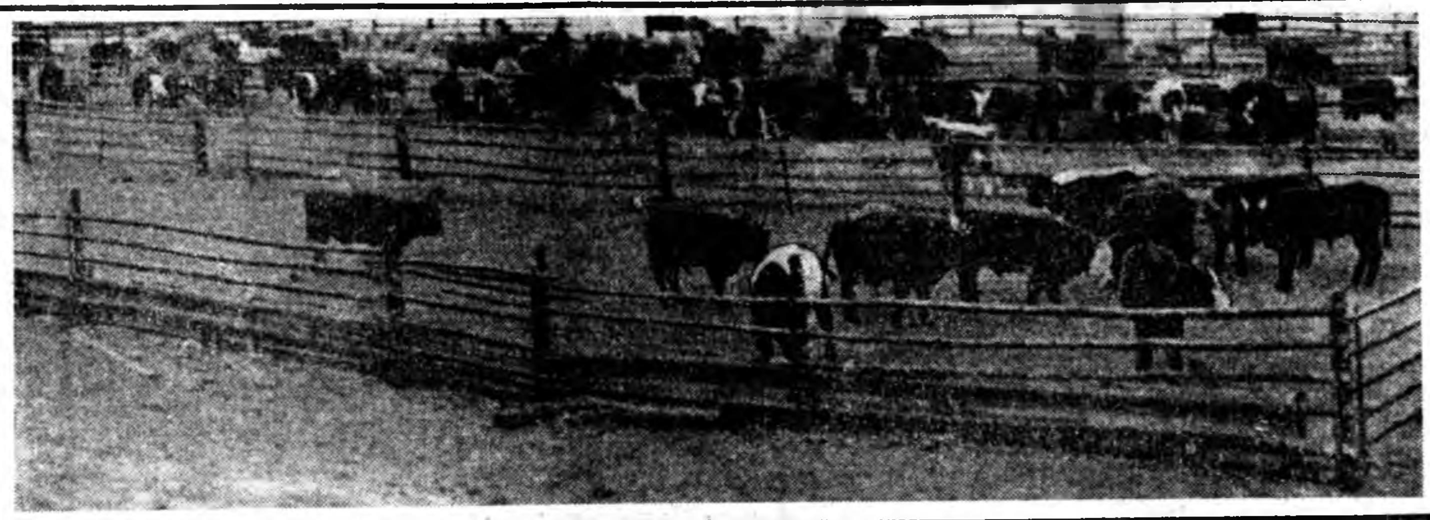

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шахагдажа байһан хашарагууд.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

[Бу]рАССР-эй [Ве]рховно Соведэй [П]резидиумэй Указ

[ЭНЭРЭ]Р В. А. ВОЛКОВЫЕ [Б]УРЯАДАЙ АССР-эй [ВЕР]ХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ [ГРАМ]ОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

[Түр]эһөөр 50 наһа гүйсэ[һэ]нь дашарамдуулан, [нютаг]эй аюулгүйе сахиха ор[гануу]дта олон жэлэй турша[да амжалт]атай үрэтэйгөөр ажаллаһа[най]нь түлөө Буряадай [АСС]Р-эй Министрнүүдэй [Сове]дэй дэргэдэхи гүрэнэй [аюул]гүйе сахиха комитедэй [түрүү]лэгшэ Вениамин Ар[сенть]евич Волковые Буряадай [АСС]Р-эй Верховно Соведэй [През]идиумэй Хүндэлэлэй [Грам]отаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй [Түрүү]лэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй [Секр]етарь И. ЧЕРНЯКОВ.

[Ул]аан-Үдэ, Соведүүдэй [Б]айшан.

[1]975 оной январиин 9.

Н. В. ПОДГОРНЫЙ ВАРШАВСКА ДОГОВОРТО ХАБААТАЙ ГҮРЭНҮҮДЭЙ ОБОРОНЫН МИНИСТРНҮҮДТЭЙ УУЛЗАА

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный оборонын министрнүүдэй комитедэй заседанида хабаадагшадта, Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй оборонын министрнүүдтэй январиин 3-да Кремль соо уулзаба. Нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша ба штабай начальник уулзалгада байлсаа.

Н. В. Подгорнын, оборонын министрнүүдэй хоорондын хани, халуун хөөрэлдөөндэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Оборонын министр Советскэ Союзай Маршал А. А. Гречко хабаадаба.

(ТАСС).

ОБОРОНЫН МИНИСТРНҮҮДЭЙ КОМИТЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй оборонын министрнүүдэй комитедэй ээлжээтэ заседани 1975 оной январиин 7—8-да Москва хотодо болоо.

Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй оборонын министрнүүд, Нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша, Нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабай начальник комитедэй хүдэлмэридэ хабаадаба.

Нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүтэлбэриин зургаанuудай ажал ябуулгада хабаатай асуудалнууд заседаниин үедэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Оборонын министрнүүдэй комитедэй заседани хани һэной, бүхы хабаадагшадай үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрбэ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар зохихо шиидхэбэринүүд абтаа.

СССР-эй Оборонын министр Советскэ Союзай Маршал А. А. Гречко комитедэй заседаниие хүтэлбэрилбэ.

Орон доторхи трактор бүтээдэг түрүүшын үйлэдбэри — дүрбэн орденто Волгоградай тракторна заводой алдарта хэрэгүүд тухай мэдэхэгүй нютаг гэжэ манай орон дотор байхагүй. Мүнөө Советскэ Союзай колхозууд, совхозуудтахи газар хахалдаг хоёрдохи трактор бүхэн иимэ маркатай юм. Оронойнгоо хүдөө ажахые тракторнуудаар хангаха даалгабари амжалтатайгаар дүүргэһэнэй түлөө, тракторнуудые бүтээлгын хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулһанай түлөө, миллиондохи тракторай бүтээгдэн гараһантай дашарамдуулан, Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ Волгоградай тракторна завод Ленинэй ордоноор шагнагдаа.

ТРАКТОР БҮТЭЭЛГЫН ФЛАГМАН

ВОЛГОГРАДАЙ ЗАВОДОЙ ТУГ ДЭЭРЭ ДҮРБЭДЭХИ ОРДЕН

Һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэһэн заводой соёлой ордон дотор январиин 8-да үйлэдбэриин түрүүшүүл — хотын хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд, партийна, Соведэй, комсомолой, профсоюзна эмхинүүдэй түлөөлэгшэд сугларба.

Баярай суглаае заводой парткомой секретарь В. М. Сорокоумов нээгээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюро хүндэтэ президиумдэ нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Ф. Д. Кулаковто үгын үгтэхэдэнь, суглараагшад халуунаар угтаа. Ф. Д. Кулаков эндэ сугларагшадые, Эхэ ороной үндэр дээдэ шагналда хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан, КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй үмэнэһөө халуунаар амаршалба.

Ф. Д. Кулаков энэ заводые Ленинэй орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ уншаад, суглаанда хабаадагшадай удаан альга ташалган доро Волгоградай тракторна заводой тугта орден зүүлгээ.

Баярай суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые ехэ баяртайгаар баталан абаба.

(ТАСС-ай тусхай корр.).

Волгоград.

ҺҮҮЛШЫНЬ ЗАМДА ҮДЭШЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй эхэ — Наталия Денисовна январиин 8-да Москвада хүдөөлүүлэгдэбэ.

Наталия Денисовнагай бэетэй хуурсагай табигдаһан Эрдэмтэдэй байшангай зал дотор Леонид Ильич Брежнев һамгантаяа, тэрэнэй бүлын гэшүүд, түрэл садад болон дүтынь нүхэд байба.

Хуурсагай дэргэдэ олон тоото веногууд: Леонид Ильич Брежневһээ, тэрэнэй бүлын гэшүүдһээ, парти болон правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй бүлэнүүдһээ, КПСС-эй ЦК-һаа, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумһээ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведһээ, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум ба Министрнүүдэй Соведһээ, бусад республиканuудай КП-гэй ЦК-нуудһаа, Верховно Соведүүдэй Президиумүүд ба Министрнүүдэй Соведүүдһээ, ВЛКСМ-эй ЦК-һаа, КПСС-эй МГК ба МК-һаа, бусад эмхинүүдһээ, ханинар болон нютагайхидһаань табигдаа.

Наһа барагшые үдэшэлсэхын тула, хүндэ гашуудалай тохёолдоһонтой дашарамдуулан шаналал ба гашуудалайнгаа гүнзэгы мэдэрэлые Леонид Ильичтэ элирхэйлхын тула нүхэд Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, Н. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев гэгшэд ерээ.

Тэрэшэлэн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшонор, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор, КПСС-эй ЦК-гай олон гэшүүд, гэшүүндэ кандидадууд, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүд, наһа барагшын ханинар ба нютагайхид шаналалаа элирхэйлбэд.

Түрэл садад, дүтын нүхэд болон ханинарынь Наталия Денисовнае һүүлшынь замда үдэшэлсэбэ. Хүдөөлүүлгын болоһон Новодевичье кладбищи Леонид Ильич Брежневтэй хамта парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд ошолсоо. (ТАСС).

ЗАЛУУ КОММУНИСТНУУД — МАНАЙ НАЙДАМЖАТАЙ ХАЛААН

Партийна ажабайдал

Ажалай түрүүшүүлые, илангаяа ургажа ябаа залуушуулые һурган хүмүүжүүлхэ, тэдэниие партида абаха хэрэгтэ манай совхозой партком болон партийна эхин организацинууд ехэ анхарал хандуулна. Үнгэрэгшэ жэлдэ совхозой арбаад залуу хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд болон алба хаагшад партида абтаа. Жэшээлхэдэ, тэдэнэй нэгэн. ажахын 3-дахи отделениин түрүү механизатор Александр Эрдынеев юһэдэхи табан жэлэй туршада оролдосотой һайнаар ажаллажа, зон нүхэдэйнгөө хүндэдэ хүртэнхэй. Илангаяа һүүлэй гурбан жэл соо олон жэлэй ногоо ургуулха. ниитынгээ малые бардам хүрэхэ тэжээлээр хангаха хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулаа.

Залуу энэ луговод. хүдэлмэришэ, бэрхэ хүн байхаһаа гадна, ажалай түрүү дүй дүршэл зүбөөр хэрэглэхэ гэжэ ходо хүсэжэ ябадаг һүбэлгэн бэрхэ хүн байһанаа харуулаа.

Сабшалангаа һайжаруулһанай ашаар Александр Санжиевич жэлһээ жэлдэ үбһэ ехээр абажа шададаг байна. Жэшээлхэдэ. 1972 ондо 68 гектар сабшалангай гектар бүриһөөнь 55 центнер үбһэ хуряагаа. Харин хойто жэлдэнь 67 центнертэ хүргөө. Энэ жэлдэ тэрэ Түнхэнэй аймагай түүхэдэ үзэгдөө дуулдаагүй ехэ ургаса хуряаба—70 гектар газарай гектар бүхэн дээрэһээ 77 центнер эрхим шанартай үбһэн хуряагдаа бшуу. Бэшэ гушан гектар сабшалангай ногоон гурил болгогдоһон юм.

Александр Эрдынеев эрхим амжалтынгаа түлөө жэл бүхэндэ СССР-эй хүдөө ажахын министерствын, ВЛКСМ-эй обкомой, райкомой, мүн совхозой дирекци. партком, профком болон ВЛКСМ-эй комитедэй Хүндэлэлэй грамотануудаар. үнэтэ бэлэгүүдээр, аршаанда амарха түлөөһэгүй путевкоор шагнагдадаг гээшэ. Тэрэшэлэн ВДНХ-да хабаадагша байха юм.

Нүхэр Эрдынеев. мүнөө хоёр туһалагшадтайгаа хамта Охор-Шэбэрэй һүнэй фермэдэ кукурузын силос зөөдэг. Тиихэ зуураа сабшалан дээрээ наг шэбхэ гаргажа үрдидэг.

Гомбо Шагдурович Гомбоев партиин гэшүүндэ кандидадаар абтанхай. Мүнөө тэрэ совхозой комсомолой организацие хүтэлбэрилнэ.

Гомбо тракторист мэргэжэлтэй юм. Совет Армида алба хэхэдээ, танкист байгаа. Бусажа ерэһээр совхоздоо ажаллажа эхилээ һэн. Үнгэрэгшэ намар ходо хура бороотой байгаа, эртээр саһа шуурган боложо. таряа хуряалгын хүдэлмэридэ ехэ түбэг татаа һэн. Иимэ хүндэ хүшэр сагай тохёолдобошье һаань, комсомолой комитедэй секретарь залуу үетэнөө хуряалгада бултыень элсүүлжэ шадаа.

Партиин гэшүүндэ кандидадаар абтаһан залуу һаалишан Сэрэн-Жаб Сыденова Улаан-Горхоной һү һаалиин фермэдэ ажаллана. Тэрэ дүрбэ-табан жэлэй туршада эндэ һаалишанаар хүдэлхэ зуураа, түрүүшүүлэй зэргэдэ оролсоһон байха юм. Үнгэрһэн жэлэй арба нэгэн һарын туршада Сэрэн-Жаб Найсарановна үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2464 килограмм һү һаагаа. Энэ түрүү малшан аймагай Соведэй депутат. агитатор һэн туладаа залуушуулай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулжа байдаг.

Партиин зэргэдэ жагсаһан ветеринарна врач Валерий Бальбеев, ветеринарна фельдшер Дарима Сыренова, барилгын бригадын бригадир Ким Алсыев, һаалишан Софья Шагдурова болон бусад бэшэ нүхэдтөө жэшээ харуулдаг.

Манай партийна организаци залуу коммунистнуудта али болохоор туһалха зуураа, тэдэниие даалһан хэрэгтээ тон харюусалгатайгаар хандаха мэдэрэлтэйгээр хүмүүжүүлхэ гэжэ оролдоно. КПСС-эй Уставай эрилтэнүүдые, мүн партийна даабаряа хэр дүүргэжэ ябадаг тухайгаа коммунистнууд партийна суглаан дээрэ тоосоно. Партийна даабаридаа хайша хэрэгээр хандадаг зарим нэгэшүүл партийна суглаан дээрэ гү, али бюрогой заседани дээрэ шангаар шүүмжэлүүлэгдэдэг юм. Иимэ шүүмжэлэлэй һүүлдэ тэдэнэрэй бодото тобшолол хэдэг байһандань этигэмээр лаб даа.

Гадна политическэ гэгээрэлэй һуралсалда, илангаяа экономико шудалха һургуулида коммунистнууд, тэрэ тоодо залуу наһатан эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Жэшээнь, партиин гэшүүндэ кандидат, ветеринарна фельдшер Дарима Сыренова СТФ-гэй хүдэлмэришэдэй дунда хоёрдохи жэлээ экономическа һуралсал эрхилнэ. Партиин гэшүүндэ кандидат Валерий Балжинович Бальбеев политическэ гэгээрэлэй һургуулиие ударидана. Юрэнхыдэн хэлэбэл, парткомой эмхидхэһэн политическэ гэгээрэлэй 6 һургуулида, тэрэ тоодо хүтэлбэрилхы кадрнууд болон мэргэжэлтэдэй, мүн хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай һурадаг экономическа һургуулинуудта, отделенинүүд. болон фермэнүүдэй дэргэдэ эмхидхэгдэһэн агрономическа, зооветеринарна һургуулинуудта совхозой бүхы коммунистнууд һурана.

Иимэ дүршэл хэрэглэн хүдэлмэреэ эмхидхэһэнэй ашаар үнгэрһэн жэлдэ яһала гэмгүй амжалта түйлаабди. Нэгэдэхеэр. гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб 123.8 центнерээр дүүргээбди. 6200 центнер мяха гүрэндэ тушааха түсэбтэй байһан аад, 7122 центнертэ хүргэгдөө. Мүн тиихэдэ таряа гүрэндөө худалдаха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэнхэйбди. Мал үсхэбэрилхэ түсэб: гахайгаар — 101,3 процент, хонидоор—102 процент, үхэрнүүдээр — 100 процент болоод байна.

Хоёрдохёор, олониитые ударидажа шадаха болоһон үүсхэлшэ бэрхэ залуу коммунистнуудай мэргэжэл шадабариие, эрдэм һургуулиие улам дээшэлүүлхэ хараа болдолтойгоор тэдэниие дээдэ, тусхай дунда һургуулинуудта эльгээнэбди. Жэшээлхэдэ, Улаан-Горхоной фермые даагша, залуу коммунист В. Цыденов Улаан-Үдын мэргэжэл дээшэлүүлхэ 6 һарын курсда һурана. Агроном А. П. Замбулаев Омскдо 6 һарын курсда ошонхой. Залуу коммунист В. А. Ошоров Омскын хоёр жэлэй партийна дээдэ һургуулида ошоһоор жэл болоод байна.

Хүнэй һайниие хэһэн ажалаарнь мэдэхэ гэһэн урданай сэсэн үгэ бии ха юм. Тиимэһээ бидэ дээрэ дурсагдаһан нүхэдэй ажал хүдэлмэри хаража, шалгажа үзөөд, һургуулида эльгээгээ һэмди.

Залуу коммунистнуудые һурган хүмүүжүүлхэ, шадамар бэрхэнүүдыень хүтэлбэрилхы тушаалда дэбжүүлхэ хэрэг хадаа манай партийна организациин шиидхэхэ шухала асуудалынь болонхой. Энээнһээ уламжалан хэлэхэдэ, залуушуул алишье сагта бидэниие аха нүхэдэйнгөө хэрэг халан абаха хүнүүднай ха юм.

М. ДАРЖАЕВ
Түнхэнэй аймагай Саянанай совхозой парткомой секретарь.

Юһэдэхи табан жэлэй хугасаада локомотив-вагон заһабарилгын заводто ехэ хубилалта боложо байна. Цехүүд үргэдхэгдэнэ, шэнэдхэн байгуулагдана. Аминдаа завод боломоор үйлэдбэриин хүсэтэй механическа цехүүд үнгэрһэн жэлдэ ашаглалгада тушаагдаа. Эдэ цехүүд ехэ хэмжээнэй продукци бүтээн гаргаха.

Шэнэдхэн хубилгагдажа байгаа булад шудхалгын цехтэ һүүлшын 4-дэхи электро-пеэшэн хабсаргагдажа, ашаглалгада оруулагдаһан байна. Энээгээр булад шудхалгын цехые шэнэдхэхэ хүдэлмэри дүүргэгдээ. Үйлэдбэриинь хүтэлбэри нарижуулагдана. Эндэ электронно аргаар тоололгын машинанууд ашаглагдаха юм.

Заводой олон мянган хүдэлмэришэд табан жэлэй түсэбые урдшалан дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн туйлана. Үйлэдбэриин олон түрүүшүүл даабаряа, социалис уялгануудаа үлүүлжэ байнхай. Гүрүү 150 хүдэлмэришэд өөһэдынгөө табан жэлэй түсэбтэ даабаряа болзорһоонь нэгэ жэл үлүүтэй саг соо дүүргээд, арбадахи табан жэлэй тоосоогоор ажаллажа эхилээ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Үйлэдбэриие автомат аргаар хүтэлбэрилхэ электронно-тоололгын түбэй инженернүүд Н. Шадрина, В. Горохов ЭВМ-дэ үгтэхэ программа бэлдэжэ байна. 2. 4-дэхи электро-пеэшэндэ хайлуулагдаһан булад.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ДОКУМЕНТНҮҮДЫЕ ҺЭЛГЭЛГЭДЭ БЭЛЭДХЭЛ

Комсомолой документнүүдые һэлгэхэ болоһонтой дашарамдуулан, аймагай комсомолой организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал ВЛКСМ-эй Хурамхаанай райкомой пленум зүбшэн хэлсэбэ. Тус асуудалаар ВЛКСМ-эй райкомой секретарь Т. Ш. Хамарханова элидхэл хэһэн байна.

ВЛКСМ-эй райкомой пленумэй хүдэлмэридэ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь К. Д. Дагбаев, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь С. В. Шагдырова гэгшэд хабаадалсаа.

Б. ДАРМАЕВ.

Сошордомо дохёо

ЭЗЭГҮЙ ХАЯГДАҺАН ДЭЭРЭҺЭЭ

Һүүлэй үедэ республикымнай ажахынуудай машинно-тракторна парк улам үргэдэжэ, элдэб янзын оньһон түхеэрэлгэнүүд, газар элдүүрилхэ, тарилга хэхэ олон янзын машина, комбайн, тракторнууд бүри олошорно. Тиигэжэ колхоз, совхозуудай таряашад, малшадай ажал хүсэд оньһожоруулагдажа. яһала хүнгэлэгдэжэ байна.

Саашадаа оньһон машинын, тракторнуудай улам олошорхо бүри тэдэнээ аша үрэтэйгөөр хүдэлгэжэ, ажалайнгаа бүтээсые улам дээшэлүүлхын тула үбэлдөө, зунай үедэ машина, техникынгээ деталь. узелнуудайнь жэбэржэ муудахагүйгөөр ГОСТ-ын эрилтэнүүдэй ёһоор хадагалха болоно. Тиихэдээ ажахы бүхэндэ машина, техникэ хадагалха шулуудамал шалатай тусхай һарабшанууд баригдаха болоно.

Тиин мүнөө республикын зарим аймагуудай ажахынуудаар ябажа, шаалган харахада, олохон колхоз, совхозууд машина, техникээ урдынхиһаа яһала гуримтайгаар хадагалдаг болоо. Энээниие юугээр гэршэлэлтэйб гэхэдэ, һүүлэй жэлнүүдтэ республика дотор үнгэргэгдэдэг заншалта конкурс-харалгада ажахынууд олоор хабаадалсадаг болоо.

Гэбэшье зарим ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд машина. техникэ хадагалха хэрэгтэ анхаралаа хандуулдаггүй байһан зандаа. Жэшээлбэл, Хяагтын аймагай Алтайн совхоздо машина, техникэ болон тракторнуудынь тон муугаар хадагалагдадаг, саг болзортоо заһабарилагдадаггүй байһаниинь элирүүлэгдээ. Трактор, комбайн болон бусад машинануудынь эзэгүй хаягдашанхай. Угайдхадаа һая абтаһан шэнэ машина, түхеэрэлгэнүүдынь зохидоор һарабша доро хадагалагдангүй МТМ-гэй хашаа соо обоолоотой, саһан доро хэбтэнэ. Эдэ бүхы дутагдалнуудыень элирүүлэн тооложо согсолходомнай, бүхыдөө 15,5 мянган түхэригэй запасной часть. детальнууд МТМ-гэй хашаа соо хаягдашанхай байба. Тиихэдэ 4 автомашина, 5 трактор, таряанай 4, силосэй ургамалнуудые хуряаха 2 комбайн, ороохо хордохо түхеэрэлгэ, 6 мотороллер, таряа хатааха 2 түхеэрэлгэ гэхэ гү, али бүхыдөө 53031 түхэригэй элдэб машина, трактор, комбайн армаг болотороо шулагдаа бшуу. Энэ нэн түрүүлэн совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй машина, техникэдээ эзэн бусаар хандажа, һайнаар хадагалха хэрэгтэ анхаралаа огто хандуулдаггүй байһанһаань болоо гээшэ.

Тэрэшэлэн Хэжэнгын совхоздо машина, техникэ баһал муугаар ашаглагдажа, хадагалагдана. Саашань хэлэхэдэ, нимэрхүү дутагдал Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоздо, Захааминай аймагай Дүтэлүүрэй, Улаан-Үдын аймагай «Заветы Ильича», Хоринн аймагай ...риин, Анаагай, «Георгиевский», Түнхэнэй аймагай Саянанай совхозуудта болон бусад ажахынуудта элирүүлэгдэжэ, зэмэтэйшүүл аймагай арадай хиналтын комитедэй шиидхэбэреэр 1 һарынгаа салингаар яла... лэхэ болоо.

Саашадаа ажахынуудай мэргэжэлтэд машина, техникэеэ һайнаар, эзэн ёһоор хадагалха, заһабарилха, ...рэн хүсэндэнь ашаглаха ...шаа анхаралаа хандуулаа болоо һаань, иимэ дутагдал дабтагдахагүй бэлэйл.

К. БАБУШКИН
республикын арадай хиналтын комитедэй инспектор

ДҮҮРЭН ЖАРГАЛ

...Ханха дардам харгыгаар Хамниин совхоздо хүрэжэ, сэхэ урагшаа арбаад модо ябаһантай, уулын хормойдо оршодог Хобхон гэжэ һуурии харагдаадхидаг. Эндэл Елена Ринчиновна тус совхозой 516 эхэ хони даажа абаад, гэр бүлөөрөө ажалладаг юм. Энэ эхэнэрэй ажалайнь һүүлшын табан жэлэй дүн тухай хөөрэбэл иимэ юм.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада хонидой тоо толгой нилээдгүй олошоруулха гэһэн зорилгын аймаг дотор табигдахада, эгээл бэрхэ ажалша хүнүүдые эхэ хонидой отарануудые даагшаар томилжо эхилээ бэлэй. Тэдэнэй тоодо Елена Ринчиновна Норбоева оролсоо һэн. Тэрэ гэһээр табадахи жэлынь эхилээд байна. Түрүүшынгээ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 92 хурьга абаһан, харин хоёрдохи жэлдээ хүшэ тамираар муу зуһагуудые даажа абаад, 100 эхэ хонин бүриһөө 86 хурьга түлжүүлээ бэлэй. Удаадахи жэлнүүдтэ 100 эхэ хонин бүриһөө 103 хурьга абажа, солото «зуутанай» тоодо ороо һэн. Мүн дүрбэн жэлэй турша соо хонин бүриһөө 3,7—3,8 килограмм нооһо хайшалжа, хурьгадай тус бүриин шэгнүүрые 25—26 килограммда хүргэжэ шадаһан юм.

Ажалайнгаа онол арга тухай Елена Ринчиновна иигэжэ хөөрэнэ:

— Хонин бүриһөө хурьга абаха гэбэл, нэн түрүүн хонишон өөрөө техник-үрэжүүлэгшын мэргэжэл шудалха ёһотой гэжэ түрүүшынгээ жэлдэ мэдээдхёо һэм. Тиин би техник-үрэжүүлэгшын мэргэжэл шудалжа, хоёрдохи жэлдээ өөрөө эхэ хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлээ һэм. Гадна энэ харюусалгата кампани үнгэргэхэһөө урид хонидоо һайнаар таргалуулха шухала. Удаань үрэжүүлгэеэ тон богони болзорто—гушаад хоногто үнгэргэхэдэ һайн гэжэ ойлгооб.

Энэнь тон зүб даа. Амжалта хадаа алишье сагта өөрөө ерэдэггүй бшуу. Энээн тухай Елена Ринчиновнагай ажалайнь дүнгүүд эли тодоор гэршэлэн үгэнэ. Хэрбээ энэ эхэнэрэй өөрөө оролдоогүй һаань, юун ехэ амжалта түйлагдахань һэм.

Душэ наһатай хонишон эхэнэр долоон хүүгэдтэй. Ехэ хүбүүниинь армида алба хэһэнэйнгээ удаа жэл соо хонишоноор ажаллаад, һуралсалаа үргэлжэлүүлнэ, хоёрдохинь — хүдөө ажахын институдай гурбадахи курсын студент, гурбадахинь — армиин албанда, дүрбэдэхинь — арбан класс дүүргээд, совхоздоо ажаллажа, хонишоной мэргэжэл шудална, гурбан багануудынь — нютагайнгаа дунда һургуулида һуранад.

Елена Ринчиновна хонидой тоо толгой олошоруулха талаар табан жэлэйнгээ даабариие февралиин 15-да, харин нооһо хайшалжа абаха түсэбөө июлиин 1-дэ дүүргэхээр хараална. Энэ эхэнэрэй хэлэһэндээ хүрэхэнь лабтай. Мүнөө хэды хоногһоо шэнэ түл абтажа эхилхэнь. Тиин харюусалгата энэ кампанидаа тон нягтаар бэлдээ. Хонидынь тобир тарганууд, үбһэ тэжээлшье хүсэд хүрэхөөр бэлдэгдэнхэй, хонидойнь байра соо дулаан, һаруул, хуурай. Минеральна тэжээлшье элбэг.

Түрүү хонишон 1975 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 103 хурьга абаха, хонин бүриһөө 3,7 килограмм нооһо хайшалха, хурьган бүхэнэй шэгнүүрые 25 килограммда хүргэхэ гэһэн уялга абанхай.

Д. ЛЫГДЕНОВА.
Захааминай аймаг.

НЭГЭ ХҮСЭЛЭНТЭЙГӨӨР

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ хабарай тарилгын бүхы машина, техникэ, тракторнуудые эртээнһээ һайн шанартайгаар заһабарилхын тула «Октябрьский» совхозой механизаторнууд мастерскойнуудаа дулаалжа, һайнаар бэлдэһэн юм. Мүн токарна станогуудаа. верстагууд болон элдэб узел. детальнуудые угаадаг машина. түхеэрэлгэнүүдээ һайнаар шалган хаража, заһабарилаа бэлэй. Тэрэшэлэн МТМ-гэй хашаа соо механизаторнуудай, заһабарилагшадай хооллохо столово түхеэрэгдэнхэй юм.

Совхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд машина, техникэ заһабарилха хүдэлмэриин урагшатайгаар ябахын тула энэ харюусалгата ажалда хабаадуулагдаһан механизаторнуудаа үдэшэ, үглөө бүри тусхай автомашинаар хүдэлмэридэнь асарна, гэртэнь абаашана.

Дурсагдагша ажахын механизаторнууд нёдондоной дүрбэдэхи кварталда бүхыдөө 15 трактор заһабарилха даабаритай аад, болзорһоо урид һайн шанартайгаар бэлэн болгоо. Тракторнуудые заһабарилгада дүршэлтэй механизаторнууд Геннадий Санданов, Борис Доржиев. Петр Цыденов, Владимир, Виктор Игумновтан. Владимир Зарубин гэгшэд оролдосотойгоор ажаллажа, үдэрэйнгөө даабариие 105—112 процент дүүргэнэ. Мүн хабарай тарилгада хабаадуулагдаха машина, техникэ бэлдэлгэдэ түмэршэ дархан Дамдин Вампилов, электро-түхеэрэлгэнүүдые заһабаридаг слесарь Ибрагим Минаев, түлишын аппаратуранууд заһабарилагша Иван Плюснин гэгшэд онсо шалгарна.

Гэхэтэй хамта мастерскойн заһабарилгын ажал бүри урагшатай байха аад, запасной частьнууд дуталдажа, эндэ хүдэлэгшэдэй хүдэлмэриие ехээр һаатуулна. Мүнөө ДТ-75 түхэлэй тракторай тормозой барабануудай болон бусад олон частьнуудай үгы дээрэһээ механизаторнууд хуушаранги детальнуудые шэнэдхэн заһаад һуулгана. Мүн «Казахстан» түхэлэй тракторай, газар элдүүрилхэ, тарилга хэхэ техникын элдэб олон детальнууд дуталдажа зобооно.

— Запасной частьнуудай хэды дуталдаашье һаань, заһабарилгынгаа графигай ёһоор түсэбөө дүүргэхэл хүсэлэнтэйбди. Шухаг болоһон часть, детальнуудаа али бүхы аргаараа олонобди. Заримдаа хуушарһыень гагнажа, тошиилдожо шэнэлхэ ушар үзэгдэдэг. Мүнөө ахамад инженер К. М. Корытов запасной часть бэдэрхэеэ ошонхой. «Сельхозтехника» нэгэдэлэй аймагай отделени урда мэтэ запасной частяар хангаха даабаряа дүүргэнэгүй,— гэжэ МТМ-е даагша С. А. Сербаев хөөрэнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ Зэдын аймагай «Октябрьский» совхозой механизаторнууд машина, техникэ болон тракторнуудаа февралиин 23 болотор сүм заһабарилжа бэлэн болгохын түлөө эрмэлзэнэ. Теэд запасной частяар, шухаг болоһон деталь, узелнуудаар саг дарыдаа хангагдабал, хэлэһэндээ лаб хүрэхөөр гэжэ найдагдана.

В. БАШАРОВ.

ДЕПОГОЙ ЗАЛУУШУУЛ

Улаан-Үдын түмэр замай отделениин локомотивна депогой комсомолой организациин бүридэлдэ 267 хүн ороно. Урдань эндэ 12 эхин организаци байһан һаа, ВЛКСМ-эй XVII съездын Уставта оруулһан хубилалтануудай ёһоор үшөө 7 организацида иимэ эрхэ олгогдобо. Тиигэжэ һунгагдамал комсомолой эдэбхитэдэй тооё олошоруулха арга боломжо бии болоо.

Мүнөө тус предприятиин комсомолой комитедэй ябуулжа байһан хүдэлмэри тухай зарим тэдыгээр хөөрэхэ хүсэлэнтэйбди.

ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР ҮНГЭРНЭ

Комсомолой хамтын суглаанууд залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлдэг гэжэ хэншье мэдэнэ. Мүн эмхидхэхы удха шанарынь горитой лаб даа. Тиимэһээ тус суглаануудта эртээнһээ бэлдэжэ, үйлэдбэридэ, хүмүүжүүлгэдэ хабаатай асуудалнуудые үзэмжэдэнь олоор табижа, тэдэниие зүбшэн хэлсэлгэдэ комсомолшуудые эдэбхитэйгээр хабаадуулхые оролдохо гээшэ тон шухала.

Локомотивна депогой комсомолой комитет энэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулна. Нэн түрүүн жэлэй турша соо үнгэргэгдэхэ суглаануудай дүтэрхы тематическа түсэб табигдадаг. Тиигээд энэ хэрэгэй түлөө харюусаха зон баталагдана. Дүүргэлтыень ВЛКСМ-эй комитет саг үргэлжын хинамжа, шалгалтада абанхай лаб даа. Мүн боложо дүүрэһэн суглаануудай хэр үнгэрһэн тухай комитедэй гэшүүд зүбшэдэг, дутуу дундыень, һайн талыень элирүүлдэг.

Мүнөө 1975 ондо зарлагдаха суглаануудай тематическа түсэб табигдаа. «Социалис мүрысөөндэ залуушуулай хэр хабаадалсажа байһан тухай», «Комсомолой суглаанууд дээрэ ВЛКСМ-эй гэшүүдэй оруулһан дурадхалнууд болон шүүмжэлхы ажаглалтанууд хэр дүүргэгдэнэб? Энэ хэрэгые комсомолой комитет шалгана гү?», «Уставай эрилтэнүүд комсомолец бүхэнэй ажабайдалай хуули», «Баатаршалга тухай юу хэлэхэ байнаш?», «Электромашинна цехэй комсомолой комитедэй хүдэлмэриин дүршэл тухай», «Залуушуулай сүлөө сагаа яажа үнгэргэдэг тухай», «Шефскэ хүдэлмэридэ хэр зэргын анхарал хандуулагданаб» гэхэ мэтын олон тоото асуудалнууд суглаанууд дээрэ хэлсэгдэхэ юм байна.

Мүн кварталай, жэлэй дүнгөөр суглаанууд заал һаа зарлагдажа, социалис уялгануудай дүүргэлтэ тухай хөөрэлдөөн болодог.

ГУРИМШУУЛАГДАНА

Комсомолой документнүүдые һэлгэхэ тухай тогтоол ВЛКСМ-эй ЦК-гай II пленум баталан абаа һэн. Тэрэ гэһээр горитой саг үнгэрөө. Энэ үе соо комсомолой организацинуудта зарим тэды бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдаа, ябуулагданашье. Локомотивна деподошье энэ хэрэг эдэбхитэйгээр үнгэрнэ.

Комсомолой эхин организаци бүхэндэ документнүүдые һэлгэлгэдэ зорюулагдаһан хамтын суглаанууд зарлагдана. 1975 оной январь һарада депогой комсомолой организациин суглаан үнгэргэгдэхэ юм.

ВЛКСМ-эй гэшүүдэй бүридхэлые гуримшуулха талаар комитет горитой хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлнэ. Бүридхэлһөө гарангүй ошоһон, мүн бүридхэлдэ ороогүй байһан зониие элирүүлнэ.

ҺУРАХА, ҺУРАХА, ҮШӨӨ ДАХИН ҺУРАХА

Тус предприятида хүдэлжэ байһан залуу хүн дунда эрдэмгүй һаа, машинистын лэ туһалагшал боложо шадаха. Үнэхөөрөөшье, мүнөө үеын тепловоз, электровозуудые эрдэм ехэтэйл хүн жолоодожо шадаха ха юм.

Тиимэһээ эндэхи залуу үетэн заал һаа, һуралсалаа үргэлжэлүүлхые оролдодог. Жэшээлхэдэ, 81 хүн институдта, 58 хүн техникумдэ заочноор һурана. 136 хүбүүд, басагад хүдэлмэриһээ залуушуулай үдэшын һургуулида ном үзэдэг.

Мүн комсомолой политһуралсалай хоёр кружокто 30-аад залуушуул ябана. «Залуушуул парти тухай», «Коммунис журамай үндэһэ һуури» гэһэн темэнүүдээр хэшээлнүүдынь үнгэрнэ.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
манай корр.

ТОБШО ҺОНИН

ТРАКТОР ОЛООР ЗАҺАБАРИЛАГДА[НА]

БАРГАЖАН. Эдэ ...нүүдтэ «Сельхозтехни[ка]» ...гэдэлэй аймагай отде[лениин] заһабарилгын масте[рской]нуудта ехэл хүлгөөтэй ... ажахынуудһаа асара[һан] трактор, машинануу[д] барилагдажа байна ...

Хабарай тарилгын ... бэлдэхэ энэ халуун ... үнинэй слесарьнууд М. ...тахов, А. Мисюркеев, ... В. Гроссман гэгшэд ... амжалта туйлана. Мүн ... һабарилагшад графига... раалагдаһан даабаряа ... шалан, һайн шанарта[йгаар] бэелүүлхээр уялга аба[нхай].

И. КУЗНЕЦ[ОВ]

ОЛЗОТОЙ БУСАН[А]

НИЖНЕ-АНГАРСК. ...хан Хойто-Байгалай ай[магай] үнинэй ангуушадай нэ[гэн] Б. Б. Мешков хүбүү[нтэйгээ] хамта агнуурһаа б[усахадаа] олоһон олзоёо тушааба. ... гэжэ эдэ хоёр ангууш[ад] ...гонихон болзор соо б... хэрмэнэй 74, булганай... һа бэлэдхэлэй пунктда ...лаа. Мүн штатна анг[ууша] Н. Мешков Дээдэ Анг[арада] агнахадаа, хэрмэнэй 69, [бул]ганай 5 арһатай бусаа. ...үдэрнүүдтэ аймагай ба... лэй пунктнуудта «за[лаа] алтан улам ехээр туш[аагда]на.

Г. КОНЕВ

САГ ҮРГЭЛЖЫН АНХАРАЛ

Залуу коммунистнуудай һургуули Воронежой радиозаводто бии болгогдобо. Тус предприятиие залуушуулай хүдэлдэг завод гэжэ тоолоходо болоно. Дунда болон дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэд энэ коллективтэ ехэ олон. Тиимэһээ эндэ түрүү хүдэлмэришэдһөө гадна, техникүүд, инженернүүд партида олоор абтадаг гээшэ. КПСС-эй XXIV съездын һүүлдэ абтаһан зон бултадаа коммунис ажалай ударнигууд, бултадаа дунда эрдэмтэй, 80 процентнь комсомолой зууршалгаар партида абтаһан байха юм.

Заводой партком, партийна эхин организацинууд залуушуулые хүмүүжүүлжэ, тэдэнэрые партида абаха хэрэгые тон шухала зорилгонуудаймнай нэгэн гэжэ тоолодог. КПСС-эй гэшүүд, үнинэй хүдэлмэришэд, дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэд шэнээр хүдэлхэеэ ерэһэн залуушуулые шефтэ абадаг заншалтай. Тиигэхэ зуураа тэдэнэрые ганса мэргэжэлдээ һургаха гэжэ оролдодоггүй, харин ниитын хүдэлмэридэ элсүүлжэ, эрдэм мэдэсээ саашадань дээшэлүүлхэдэнь туһалдаг гээшэ.

Валя Золотарёва хабсаралгын цехтэ ажаллахаяа ерэхэдээ, юушье шадахагүй, даншье һаа гүлмэр, залуу байһан юм. Теэд шэнэ аха нүхэдынь тэрээндэ ехэ туһа хүргөө. Тэдэнэр Валиин хабсаргагшын мэргэжэл түргэнөөр шудалхынь тулада яһалашье оролдоо һэн. Мүн институдта ороходоньшье горитойгоор туһалһан байна. Тиигэхэ зуураа ниитын хүдэлмэридэ элсүүлдэг болоо.

Уданшьегүй Валя Золотаревае райсоведэй депутадаар һунгаа. Харин цехэйнь партийна организаци тэрэниие партида абаа. Мүнөө В. П. Золотарева мэргэжэл шадабаридаа залуушуулые һургана. Оройдоо хорин табатай болоошье һаань. Валентина Золотаревае эрхим һурган хүмүүжүүлэгшэ гэжэ заводтонь тоолодог. Тэрэ Воронежой гүрэнэй университедэй табадахи курсын студент, заводой парткомой гэшүүн.

Иимэ жэшээнүүдые дурдаха болоо һаа олон. Табан жэлэй саана Надя Кузнецовагай ажалай намтар эхилээ һэн. Тиихэдэ тэрэ һаял дунда һургуули дүүргээд байгаа. Заводой ажалай ветеранууд Е. П. Россихина, Л. В. Иванова гэгшэд Надиие утаһа орёогшын мэргэжэлдэ һургаа бэлэй. Басаганай ажалай түрүүшүүлһээ гээгдэнгүй, тэдэниие заримдаа хүсэжэ ажалладаг болоходонь багшанарынь партида орохо зууршалга үгөө һэн.

Саашань хэлэхэдэ. КПСС-эй 15 залуу гэшүүд партийна бүлэгүүдые хүтэлбэри[лхэ] дээр табигданхай. Хори хүн комсомолой эхин ор[гани]зацинуудай секретарь[ша]ар хүдэлжэ байна.

Ингэжэ залуушуулые хүмүүжүүлгын элдэб онол... нуудые хэрэглэжэ, со[циалис] мүрысөө эмхидхэл һайнта[йгаар] ябуулжа байхадань, Воро[нежой] радиозаводой ажал хэр[эг] урагшатай байна. «Альпи[нист] 405» ...

ХОДОДООЛ ИИМЭ ЯБААРАЙГТЫ

ҮНГЭРЭГШЭ жэлэй үбэлэй
эер һэн. Юундэшьеб энэ жэл-
ь үбэлэй хүйтэн урда урдын-
ниһаа эртэ хүрэжэ ерэһэндэл
эгдэнэ. Наран яһала дээрэ-
эн гараад, үглөөнэй жабарай
хин зарим тэды бууралшье
аа, байрын саһаар хушагда-
ан тала дайда зэнхыгээд,
үйтөөр амилжа, һалхи, жа-
р хүнэй хубсаһа хунар нэб-
хайрахадал гэнэ.

Цырен Намжилович үбгэ-
өөл дааран алдахадаа дала
үрөө бага хабшагад гүүлээд,
онин дахынгаа заха бодхоо-
, моринһоо буугаад, ябагаар
шхэлбэ. «Юун боложо бай-
н юм гээшэб. Урданайхяар
амарай һүүл һара гэжэ тоо-
огдодог ноябриин үшөө ба-
гдаагүй байхада, дараабаб гэ-
э бохиножо, борьбоёо шэрэ-
а ябаха саг болохонь гү.
и, үбгэрхэ, хүгшэрхэдөө хү-
эй бэе ольһогүй болошодог
м гү. Иигэжэ байбал, үбэлые
жа дабаха гээшэбибди. Ур-
нь хэдышье һаари хүйтэндэ
эрэ ябахадаа, дараһанаа мэ-
эгшэгүй бэлэйб»,— гэһэн бо-
лнууд тэрэнэй һанаанда
оодхино.

Баян-Улаанай баруун гү-
йн тарялан дээрэ оршон
йрон хон-жэн. Гансал тала-
үбэлжэдэг жэжэхэн шубуу-
й һолоомоной бухалай һуури
эрэ шууялдахань лэ, мүн
уулжа ябаһан түлгэнүү-
йнь һолоомоной узуур һарша-
нуулан бэлшэхэнь дуулдаха
м. Нэхы ноохоёо хүсэд ур-
агүй, үшөө нямһалхан «дэ-
лтэй» энэ жэлэй түл—жэжэ
үлгэнүүдэйнгээ түрүүшын
үйтэндэ сошордон, дараһан
зэтай монсогонолдон гүйл-
ые харахадаа, «эй даа,
эмни яажа ута хүйтэн үбэ-
ые үнгэргэхэ барһад бэ даа»
—гэжэ үбгэжөөл һанаата бо-
он ябана.

Һүүлэй хэдэн жэлдэ «Коммунизм» колхозой хонин ажалай нэгэдэхи бригадынхид эхэһээ һалгаагдаһан хурьгадые үнинэй пенсионернүүд Цырен Дамбиев үбгэжөөл, тэрэнэй нүхэр Дулма Митыпова хүгшэн хоёртол даалгадаг болонхой. Хэнэйшье мэдэһээр, үнэндөө, үбэлэй хүйтэнние үшөө үзөөгүй, жэжэхэн иимэ шэнэ түлгэнүүдые тушаажа абахаяа һайхашааха хүн бэлээр олдодоггүй. Эдэмнай бэеэ хүсөөгүй, халтад гэбэл, шанга һалхи бордоһондо шэрбэгдэшэхэ, янгинама хүйтэн жабарта абаһаар яһаа сохюулжа болохо амитад ха юм. Тэдэниие ехэл шадамараар харууһалха, адуулха хэрэгтэй. Тиигээдшье түл үгэхэ бэшэ хадань гээд, тиимэ жэжэ түлгэнүүдтэ һайн үбһэ тэжээл ехээр таһалгададаг бэшэ гүб даа.

Урзанда эдэ хоёр пенсионернүүд баһал 800 гаран жэжэ божо түлгэнүүдые харууһалжа үбэлжүүлээд, хабартаа һайнаар адуулжа, нэгэшье хони гарза хоролтодо оруулаагүй. Үнгэрһэн жэлдэ түлгэ бухэнһөө түсэбэй ёһоор 3,5 килограмм ноохо хайшалха байһан аад, 3, 9 килограмм ноохо абажа, олохон центнер «сагаан алта» даабариһаа гадуур ажахыдаа үгөө. Энээнһээ гадна, тэдэнэр түрүүн жэжэхэн хурьгадые даажа абаад, жэлэй туршада тэдэнээ бэеэ хүсэһэн томо хонид болгожо тушаахадаа, колхоздоо баһал олохон центнер мяха нэмээжэ үгэнэ ха юм. Эдэ бүгэдыень суглуулжа, хоёр үндэр наһатадай колхозойнгоо хамтын жасада оруулһан сэбэр ашаг олзыень, туһа нэмэриень тоолохо болоо һаа, ехэ даа. Юуб гэхэдэ, хонидынь жэлэй ямаршье сагта үбһэ тэжээл горитой эдижэ, гарза хоролто ехээр хээ бэшэ, диилэнхидээ хээрын хагда, ногоондол бэлшээгдээ. Хоёрдохёор, эдэ хоёрнай ямаршье үеын тохёолдоходо, ондоо тээһээ хүниие эрижэ байдаггүй, бүхы ажалаа өөһэдөө хэдэг ха юм.

Үнэндөө, тэдэниие үбэл, зунгүй, гэр буусаһаа холо, зуһалан, үбэлжөөндэ нүүжэ ябаад хонидые адуулагты гэжэ хэншье баалаа, баадхаа бэшэ. Өөһэдынгөөл һайн һайхан, урагшаа һанаатай сэдьхэлэй уряалаар, түрэл колхоздоо туһалха эрмэлзэлтэй дээрэһээ, мүн хонидые хараха хүнүүдэй дуталдахада, миин һуужа шададаггүй дээрэһээл эдэнэр иигэжэ ажаллана.

Цырен Намжилович Дамбиев мүнөө 78 наһанайнгаа богоһо алхаад ябана. Олон жэлдэ ажахыдаа түмэршэ дарханаар хүдэлжэ, халуун хяһын хажууда хүлһөө нилээд адхажа, шэхэ хатуу болотороо түмэр наншажа, айхабтар шухала хэрэгтэй ажал хэжэ ябаһанаа пенсидэ гараа юм. Тиигээд нэгэшье үдэр миин һуугаагүй, баһал олон жэлдэ мал дээрэ хүдэлһэн Дулма Цыбиковна нүхэртэеэ һайн дураараа хонишод болоод, арба һайса гаран жэлдэ хүдэлжэ байна.

Үнгэрэгшэ намар Шабарай нүхэн гэжэ газарта зуһаландаа байхадань «Коммунизм» колхозойнь хонишодой бригадын бригадир Василий Дабаев гүйлгэжэ ерэбэ.

— Цырен баабай Дулма хээтэй та хоёртоо үнөөхи жэжэ хурьгадаа асаржа үгэхэ болоолди даа. Тэдэниие хараха таатай һайн хүн олдоногүй. Абахаяа арсахагүй бээ гэжэ найдахадаал ерээби, — гэбэ.

— Теэд жэл соо хаража байһан эдэ түлгэнүүдээ хайшань хэхэбибди? — гэжэ Цырен Намжилович асууна.

— Өө, һанаагаа бү зобогты, эдэниие ётнай һаяар гүрэндэ тушаахабди.

— Баһал үнөөхи бэлэйн зэргэ хурьгадаа асархаяа һанаа гүт даа. Теэд тэдэндээ эдюулхэ үбһэ тэжээл үгэхэ зон гүт? — гэжэ Дулма Цыбиковнань дуугархаһаа ондоо юушье хэлээгүй.

Мүнөө тэдэнэр Баян-Улаан гэжэ газарта үбэлжэжэ байнхай. Янгинама хүйтэн январь гараад байбашье, түлгэнүүдынь яһала тобир тарган зандаа. Тус бүридэнь үдэрэй 350—400 грамм талха тарянай зүйл, бага зэргэ зелёнко, сагаан һолоомо эдюулээд лэ адуулна. Багал хүсэ шадалаа татахаяа һанаашадыень илгажа, талха таряа, зелёнко горитой үгэжэ эртэнһээ тордино.

— Хүл гарайнгаа үшөө хүнгэн байхада, үтэлөөбди гэжэ янгархажа хэбтэһэнэй гоёнь юуб. Шадаха зэргээрээ хүдэлжэ, диилэхэ ажалаа хэжэ ябаһан дээрэ. Бидэ мүнгэн олзын түлөөшье хүдэлнэ бэшэбди. Пенсимнай бидэ хоёртоо гүйсэд хүрэхэ. Харин бага, ехэшье һаань, ажал хэжэ байхада колхоздо, мүн зондошье туһа болохо ха юм. «Мал хараһан ама тоһодохо» гэжэ, салин хүлһэшье колхоз һайн үгэнэл даа. Үнгэрһэн жэлдэ бидэ ноохо ехээр хайшалһанай, хонидой шагнүүр нэмээһэнэй түлөө гансахан нэмэлтэ түлөөһэндэ 1000 шахуу түхэриг абаа һэмди, — гэжэ Дулма Митыпова хүгшэн хэлэбэ.

Үндэр наһатай болоошье һаа, олоной хэрэгэй түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдожо, унтаршагүй залуу хүсэл эрмэлзэлтэй, иимэл һайхан һанаа сэдьхэлтэй хододоо ябахыень тэдэндэ хүсэнэбди.

М. НАМЖИЛОВ.

Зэдын аймаг.

АГУУ ИЛАЛТЫН

ЖЭЛЭЙ ОЙДО

1942 оной декабрьда Москва шадар ВЛКСМ-эй ЦК-гай үүсхэлээр эхэнэрнүүдэй снайперска түбэй һургуули байгуулагдаа һэн.

Снайпернуудай һургуули дүүргэгшэдэй дунда Нина Лобковская, Серафима Васина гэгшэд ороно.

Гвардиин лейтенант Н. Лобковская эхэнэр снайпернуудай ротые командалжа, Калининска фронтдо, Прибалтикада дайлалдаһан, Варшавые сүлөөлэлсэһэн.

Ротоёо шадамар бэрхээр командалһанайнь, баатаршалга гаргаһанайнь түлөө нүхэр Лобковскаяе правительство Улаан-Тугай, Алдар солын болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай хоёрдохи шатын хоёр ордеоор, медальнуудаар шагнаһан.

Нина Лобковская һүүлээр Москвагай гүрэнэй университедэй түүхын факультет дүүргэһэн.

Алдар солын гүрбадахи шатын орден, олон медальнуудта хүртэһэн ахалагша сержант Серафима Васина 3-дахи Белорусска фронтдо дайлалдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Васина (зүүн гарһаа) ба Н. Лобковская.

ТАСС-ай фотохронико.

Б. НАМСАРАЙН

БАЙГААЛИ

…н гүрөөл — аглаг байгаалиин баялиг.
…глаг байгаали — алтан дэлхэйн баялиг.
…лтан дэлхэй — арад зоной баялиг.
…рад зон — агаарта дэлхэйн эзэн.

А Й Л Д А

…рөөлтэ айлда
…эн эрдэнинии гэрэл туяа сасаржа байдаг.
…жалша айлда
…рбан дабхар ажалай хүгжэм наяржа байдаг.
…нэр айлда
…хибүүдэй шаг шууяан зэдэлжэ байдаг.
…арин айлда
…абша сэсэгэй хангал үнэр тунажа байдаг.
…олтой айлда
…ол жаргалай зугаа найр дүүежэ байдаг.

БАЙГААЛИИН ГУРБАН БЭЛИГ

…глаг Байгаали дархан байна даа:
…лдэб һиилүүртэй сэсэгүүдые дабтаад,
…лдин дайдын энгэр, араар няажархёо.

* * *

…глаг Байгаали зурагша байна даа:
…нгын будагаар сэсэгүүдые будаад,
…ада майлаар, тала дайдаар сасажархёо.

* * *

…глаг Байгаали косметик байна даа:
…айхан хангалаар сэсэгүүдтэ сүршөөд,
…эбшээ тунгалаг агаараар тунаажархёо.

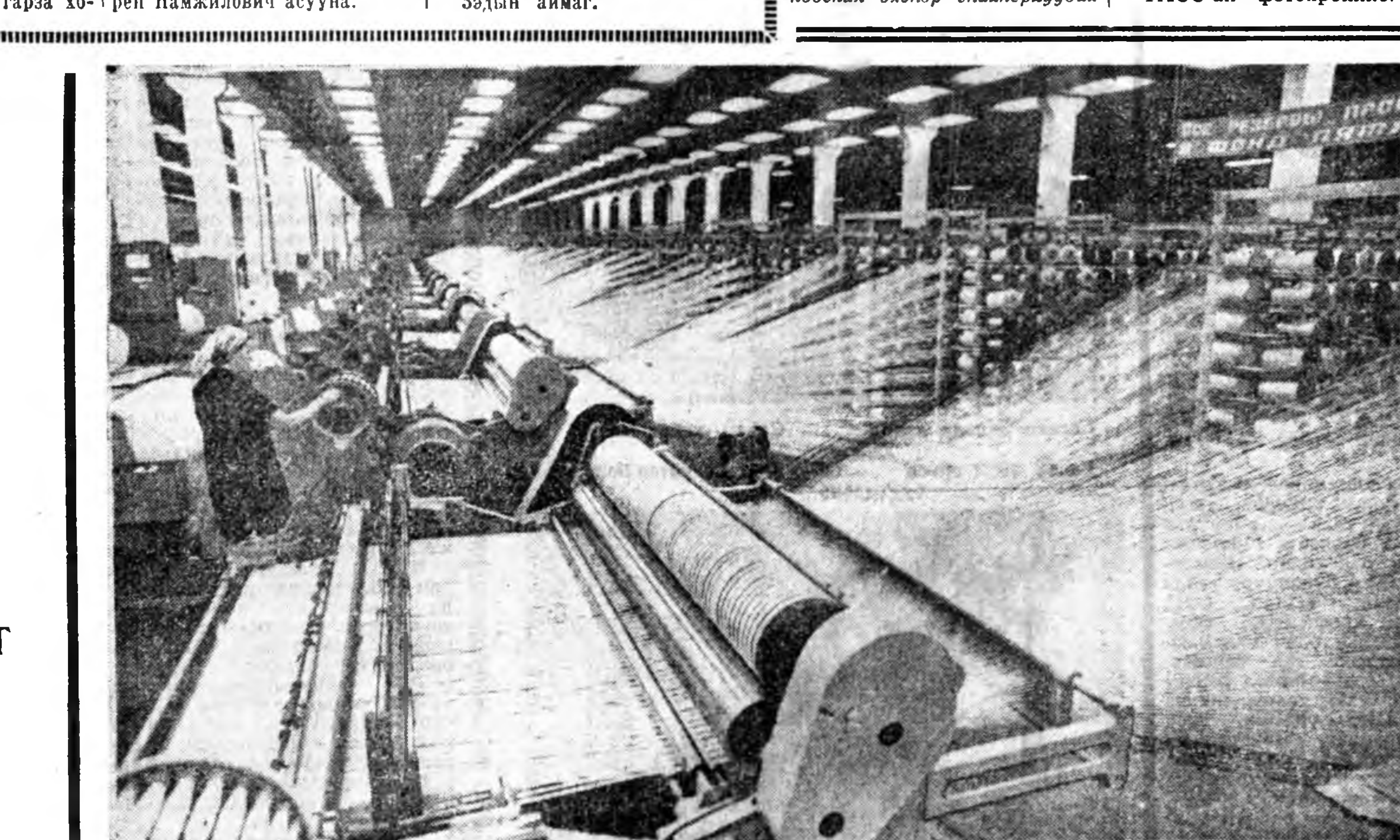

ОРОНОЙ ШИНЫН ЗАВОДУУДТА

Химиин утаһанай Курска комбинадай коллектив хараалагдаһан болзорһоо хахад жэл урид капрон корд үйлэдбэрилэн гаргаха үйлэдбэриин шэнэ бүлэг барилгые проектнэ хүсэндэнь хүргэбэ. Проектээр хараалагдаһан хүсэнүүдые болзорһоонь урид ашаглаһанайнгаа ашаар предприяти 1975 ондо шиныи промышленностьда гурбан миллион дүрбэлжэн метр корд хэхэ бүд үйлэдбэрилхэ аргатай болобо.

ТАСС-ай фотохронико.

ХАРАТА ЯБУУЛГАНЬ УЛАМ ҺЭДЭРНЭ

Культурна революциин»
маоистнууд Азиин оро-
дай дотоодын хэрэгтэ сэ-
амаархые хүсэдэг һаа,
өө энэ хүсэл эрмэлзэл-
таһа нюудаг болонхой.
ад орон болбол «гурбада-
дэлхэйдэ» хабаатай, тии-
хадаа Азиин оронуудай
дутынь хани болоно гэ-
Хитадай хүтэлбэрилэг-
донгододог болоо. Эдэ
үн дулаан үгэнүүдынь
истнуудай булимтархы
бүүдэйнь халхабша юм.
э Азиин олон оронуудай
иитэ тон зүб тэмдэглэ-
юм.
нэ мэхэ гохонь хаагуураа
наб гэхэдэ, Азида хам-
раа аюулгүй байдалай гу-
тогтоохо гэһэн хэрэгтэ
инэй удамаршадай яма-
р хандадагыень элирүүл-
үгэнэ. Ази түбидэхи гү-
үдэй хоорондо эб най-
дал, хани харилсаа үнэ-
рөө тогтоохо гээ һаа,
инэй хүтэлбэрилэгшэд
дэ буруушааха байгааб?
түбидэ үшардаг гурим-
ябадалые һамбаашалһан
рээ ондоо гүрэнүүдэй до-
дын хэрэгтэ маоистнуу-
хамааралсаха, азаргал-
байдалтай болохо ябадал-
хамтаараа аюулгүй бай-
л сахиха гурим һаад хэхэ
ба бшуу. Гадна империа-
с этэгээдүүдтэй хэлсээнүү-
дална нюусаар хэхээр
ан байһанаа Пекин үни-
н мэдүүлэнхэй ааб даа. Э-
гэй империалис бүлэглэл-
үүд, нэгэдэлнүүдые шүүм-
лэһээ байтагай маоист-
уд тэдэниие үмөөрнэ, тэдэ-
р заатагүй байха ёһотой
эг юм. СЕАТО, СЕНТО
олон бусад сэрэгэй бүлэг-
элнүүд тээшэ маоистнууд
уруушаангяар амаяа хахалжа дуугарха аргань үгы. Гэхэһээ гадна, Азиин оронуудай газар дээрэ байгуулагдаһан Америкын сэрэгэй баазануудые байлгахал ёһотой гэдэг байна.

Американ-японой «аюулгүйн договор» гэдэгые пекинэйхид хараахаяашье болинхой. Энэ договор хадаа Япониие сэрэгэй зэбсэгжэлгэдэ оруулдаг, Дурна зүгтэ шахардуу шанга байдалай үндэһэ һуури болодог байһаниинь элитэ. Энээнэйнгээ хажуугаар маоистнууд совет-япон харилсаа хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы шадалаараа һаалта хэхэ, совет гадаадын политикын уг зорилгые тад ондоогоор японгуудта ойлгуулха гэжэ оролдодог байна. Эдэ жэшээнүүд хадаа ондоо гүрэнүүдэй хэрэгтэ Пекинэй һэнгэргүйгөөр оролсодог ушарые харуулна. Эдэниень тоолохо болоо һаа олон байха даа.

Арсалдаата байһан Парасельскэ аралнуудые Пекинэй хүсөөрөө булимтаржа абахадань, Азиин гүрэнүүд һанаа үнөөгөө ехэтээр зобоһон байна. Арсалдаата газар уһанай асуудалые Пекинэй жадын хүсөөр шиидхэһэн ушарые аюултай хойшолонтой байжа магадгүй, мүн энэ тон муу муухай үльгэр жэшээ гэжэ эдэ гүрэнүүд сэгнээ һэн. Энэньшье буруу бэшэ. Юун бэ гэхэдэ, Хитадта һүүлэй жэлнүүдтэ дэлхэйн карта хэблэгдэжэ гараа. Зүүн Урда Азиин нилээд ехэ газар дайда үеын үедэ Хитадай мэдэлдэ байһан гээд эндэнь заагаатай байдаг...

Инди Пакистан хоёрой хоорондо дайнай боложо байхада, Пекинэй удамаршад империалис этэгээдүүдгэй үгэсөөд, Бангладешэй арад зоной сүлөөрэлгын тэмсэлые дарахые хүсэжэ байһан Пакистанай сэрэгэй хархис хүсые сэхэ дэмжээ бэлэй. «Андерсенэй документнүүд», гэжэ нэрэтэй Индиин журналист Гупта гэдэгэй ном һая гараа. Энээн соонь нэгэ һонин баримта бии юм. Пакистан Инди хоёрой хоорондо сэрэгэй тулалдаанай эхилһээр 48 часһаа оройтонгүй Индидэ добтолон орохобди гэжэ маоистнууд Яхья хааниие найдуулһан юм ха. «Вашингтон пост» гэжэ газетын шэнжэлэгшэ Джек Андерсенэй хэлэһэнэй ёһоор иимэ хүсэл эрмэлзэлгэтэй байһан тухайдаа Пекин ганса Пакистанай генералнуудые найдуулаа бэшэ, мүн США-гай Тагнуулай центральна управлениидэ (ЦРУ) мэдээсэлэн байгаа юм ха.

Яхья хаантай үгээ ойлголсодог байһан ушарһаа маоистнууд Читтагон шадархи хада ууланүүдтэ сэрэгэй нюуса лагерьнуудые байгуулһан юм. Хитадай офицернүүд эндэ тагнуул һүйдхэлэй һургуули нээһэн бэлэй. 1971 оной декабрьда эдэ хүсэнүүдынь бэлэн болоһон байгаа. Эгээл энэ үедэнь «Энтерпрайз» гэжэ авианосецтой долоодохи американска флодой корабльнууд Бенгальска тохойдо ороһон юм. Эдэ хоёр хүсэнүүдэй уг зорилгонь хадаа бэеэ даанги Бангладеш гүрэнэй бии болохо хэрэгтэ һаад хэхэ гэһэн бэлэй. Һүүлдэнь Нэгэдэмэл Нациин Организацида Бангладеш гүрэнэй орохо гэхэдэнь маоистнууд бүхы шадалаараа һаад хэгшэ хамнай даа. Индостанай хахад арэлай асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан хэмжээн бүхэндэ маоистнууд хүлөө шэхэлсээд лэ байдаг шуу. «Индитэй харилсаагаа һайжаруулхын тулада Пакистанай правительствын эрхилжэ байгаа хэмжээ ябуулганууд Маое ехээр лэ сухалдуулна ха даа», — гээд «Пилас сектор» гэжэ Индиин журнал тэмдэглэнэ.

Индиин баруун штадуудтахи сепаратис этэгээдүүдые маоистнууд мүнөө болотор дэмжэһээр. Нага, Мизо гэдэг угсаатанһаа бүридэдэг отрядууд Юньнань гэдэг Хитадай провинцида һургуули гарадаг, буугаарнь зэбсэгжүүлэгдэдэг, удаань Индиин хилэ нэбтэрүүлэгдэдэг.

Маоистнууд мүн Бирмидэшье һүйдхэлтэ хэрэг эрхилдэг. Кахинска, Каренскэ, Шанска феодалнуудай хүдэлөөе бии шадалаараа дэмжэхэһээ гадна, Хитадай сэрэгшэдые энэ гүрэнэй газар оруулжа Бирмэдэ «сүлөөлэгдэһэн районууд» гэдэгүүдые байгуулха гэжэ оролдодог байна социализмын дайда руу оруулһан Хитадай сэрэгшэдэй тоо юһэ мянгаад болоно гээд «Крисчен сайенс монитор» газетын Банкогско корреспондент мэдээсэлэн байна. Хани барисаан, бэе бэедээ добтололсохогүй гэһэн хилэ шадарай хэлсээ ба договорые Пекин Бирмэтэй үшөө 1960 ондо баталһан юм. Теэд энээнһээшье гайхаха нюур үгы болонхой ха даа. Инди, Бангладеш, Бирмэ гэдэг гүрэнүүдэй хилэ дээрэ Бенгсам гэжэ гүрэн байгуулха гэһэн империалис тагнуулшадай нюуса хэрэгүүд тухайда Индиин хэблэл хэдэхэн жэлэй урда тээ бэшээ бэлэй. Империалис тагнуулшадай энэ һанаашалгые маоистнууд хэрэглээ гээд бодото байдал гэршэлнэ. Урда зүг тээшээ харгы гаргажа, Пекин Индиин океанай эрье шадарай газар мэдэлдээ абаха хүсэлэнтэй гээд Урда Азиин гүрэнүүдэй хэблэл тэмдэглэнэ.

Сэрэгэй шухала удхатай газартай гүрэн байгаа һаань, Афро-Азиин гүрэнүүдтэ Пекин өөһэдынгөө туһаламжа хүсөөрөө баадхадаг байна. Жэшээнь, Танзания-Замбия гэжэ түмэр харгын барилга тон һаяар дүүргүүтэй байна. Энэнь Африкадахи Хитадай хэжэ байгаа эгээл томо барилга мүн. Харгын барилга дүүргэмсээрээ 17 мянган Хитадай хүдэлмэришэд бултадаа Танзаниһаа дары гаража ошог гэжэ президент Ньерере гэдэгэй хэдэн дахин гүйгаашье һаань, Хитад эдэнээ олон жэлдэ үлөөхэ хүсэлэнтэй юм ха. Түмэр харгые зубшаад, газар уһалха, хүдөө ажахые хүгжөөхэ үргэн түсэб эдэнэр дурадхана. Энээндэнь Хитадай мэргэжэлтэд хабаадаха юм.

«Мэргэжэлтэд» гэдэгүүдэйнь олонхинь Хитадай армида алба хэгшэд байһан тулада Танзаниин олониитын һанаа үноө зобооно. Һүйдхэлтэ хэрэг үйлэнүүдтээ эдэ мэргэжэлтэдээ Хитад хабаадуулхадаа болохо гэжэ маоистнуудай абари зан мэдэхэ болоһон энэ ороной политическэ зарим ажал ябуулагшад ехэл һэжэглэдэг болонхой. Азиин олониитын таһа буруушааһаар байтар Диего-Гарсия гэжэ арал дээрэ Америкын Холбоото Штадуудай сэрэгэй бааза байгуулхадань, маоистнууд зүбшөөгөө һэн. Энэ районд «хүсэнүүд тэнсэг» гэһэн номнол Пекин гаргаһан байна. Эдэнэрэй үнэнхэ зорилгошье эли ааб даа. Иимэ шашалдаагаараа бултаниие мэдэлдээ оруулха гэһэн һанаа бодолоо хэлүүлхэ һанаатай бшуу.

Энэ район шадарай гүрэнүүдтэ Хитадай эзэрхэлгын аюулгүй улам ехэ боложо байһые Пекинэй түсхайта мэдүүлгэ гэршэлжэ байна. Индостанай хахад арал сүлөөлхын тулада, хэтэрхэй хоёр ехэ гүрэнүүдэй шалгалтаһаа Индиин океанай бэлшэрые мулталхын тулада Хитад бүхы хэмжээ абаха гээд мэдүүлһэн байна. Түгшүүрилтэ байдалые һуларуулха гээшэ «саг зуурын нюдэ далдалха» гэһэн юумэн гээшэ гэжэ баталдаг тула Хитадай ноёд Азидахи политическэ уларил һайжаруулха хэрэгтэ эсэргүүсэдэг.

Хүсэнүүдые тэнсүүлхэ гэжэ байгаад элдэб эсээр мэхэ гохо гаргаха бэшэ, харин уласхоорондын харилсаануудта хүсэ хэрэглэхэеэ болихо гээшэ тон шухала байна. Иигэхын тулада бүхы гүрэнүүд хүсэл оролдолгоёо нэгэдүүлхэ ёһотой, — гээд 1973 ондо Индидэ албанай хэрэгээр ошоходоо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев хэлээ.

Ази түбидэ хамтын аюулгүй байдал хангаха гэһэн дурадхалые Инди, Бангладеш, Иран, Ирак, Сири, Малайзи, Шри Ланка, Монгол болон бусад гүрэнүүд дэмжэһээр үнинэй.

Ю. БОЛДОНОВ,
КПСС-эй обкомой лектор.

АЛАС-ДУРНЫН ХИЗААРТА

1974 он дүүрэбэ. Энэ жэл совет хүнүүдтэ тон ехэ удха шанартай байгаа. Арад зоной байдал улам һайжараа. Эхэ оромнай бүри ехэ хүсэ шадалтай болоо: томо томо гидростанцинууд ба шулуун нүүрһэнэй уурхайнууд, металлургическа заводууд ба нефтиин уутанууд, мал ажалай бүлэг барилганууд ба үргэн хэрэглэлэй элдэб янзын эд бараа бүтээн гаргадаг предприятинууд ашаглалгада ороо. Советскэ Союзай ажалшад КПСС-эй ЦК-гай һаяын Пленумэй тогтоолые, СССР-эй болон РСФСР-эй Верховно Советүүдэй сессинүүдэй дүнгүүдые тон анхаралтайгаар угтан уншаа. Тодорхойлхы дүрбэдэхи жэлдэ Алас-Дурнын ажалшадай түйлаһан ажалай амжалтанууд, түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэлэй жэлэй хараа түсэбүүд тухай ТАСС-ай корреспондентнүүдэй хөөрөөнүүд доро толилогдобо.

ХҮНЭЙ АША ТУҺАДА

Примориин хизаарай депутадуудай Соведэй сесси 1975 ондо ажахыгаа хүгжөөхэ түсэб болон бюджедые баталба. КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй тогтоолтой, СССР-эй ба РСФСР-эй Верховно Советүүдэй сессиин дүнгүүдтэй тааралдуулан, энэ түсэб болон бюджет зохёогдоһон байна.

Хизаарай хүн зоной ажабайдалай гансахан социально-соёлой хэрэгүүдые саашадань һайжаруулхын түлэ 193 миллион шахуу түхэриг һомологдоо. Энэ мүнгэн һургуулинуудые, медицинын, хүүгэдэй болон соёл культурын эмхи зургаануудые үргэдхэлгэдэ гаргашалагдаха байна. Хизаарай гүйсэдкомой бюджедтэ һомологдоһон мүнгөөр 252 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байранууд баригдажа, ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдаа.

Арадай хэрэглэлэй эд бараа ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хэмжээе үргэдхэхэ асуудалда депутадууд гол анхаралаа хандууһан байна. Депутадууд үгэ хэлэхэдээ, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй үргэн хэрэглэлэй муу шанартай эд бараа үйлэдбэрилгые болюулха гэһэн эрилтэ үмэнэ табиба.

Г. БЕРДНИКОВ,
ТАСС-ай корр.

Владивосток.

ШУБУУДАЙ ФАБРИКАНУУД-АВТОМАДУУД

1974 ондо шубуудые промышленна аргаар үсхэбэрилдэг болоһон ушар Алас-Дурнын хүдөө ажахыда ехэ түйлалта мүн. Нарата үдэрые ута болгохо, гар ажал болюулха, хододоо зохид температуратай байлгаха шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр гүйсэд хангагдаһан фабриканууд эндэ эмхидхэгдэжэ эхилээ. Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ Примориин хизаарта хоёр фабрика — Находкиной, Надеждинэй фабриканууд хүдэлжэ захалһан байна. Иигэжэ «Птицепром» трест гүрэнэйнгөө даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ, 140 миллион үндэгэ тушааха аргатай болоо.

Мүнөө хүдэлжэ байгаа фабриканудай хоёрдохи ээлжээнэй барилгын ашаглагдажа эхилхэдэнь шэнэ жэлдэ Примориин фабриканудай хүсэн хоёр дахин нэмэхэ юм. Тэрэшэлэн Владивостогой, Хабаровскын районуудта, мүн Алас-Дурнын экономическа районой бусад нютагуудта шубуу үсхэбэрилхэ шэнэ үйлэдбэринүүд ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана.

И. ПАЛАТОВ,
ТАСС-ай корр.

Надеждинск,
Примориин хизаар.

«АМУРЛИТМАШАЙ» МАШИНАНУУД

Орон дотор булад шудхадаг дүрбэдэхи машина бүхэн «Амурлитмаш» заводто бүтээгдэнэ. Түсэбтэ табан жэлэй эхилһэнһээ хойшо энэ предприяти хоёр миллион 700 мянган түхэригэй түхеэрэлгэ түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэн, худалдаһан байна. Бүхы машинануудайнь гурбанай хоёр хуби нэгэдэхи категориин гэжэ тоологдонхой. Электрогидравлическа шүүрдэн сэбэрлэдэг түхеэрэлгэнүүд үнгэрэгшэ жэл эндэ бүтээгдэдэг болоһон, гүрэнэй Шанарай тэмдэгтэ хүртэһэн байна. Амар мүрэнэй эрьедэ бүтээгдэһэн булад шудхадаг машинанууд Кубада, Вьетнамда, Индидэ, Иragта, Болгарида, Пакистанда, Францида, мүн бусад оронуудта эльгээгдээд, хүдэлжэ байдаг.

Энэ заводой коллектив Комсомольскын промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ нёдондо бүхэли жэлэй турша соо түрүүлжэ ябаа. Хоёр кварталай ажалай дүнгүүдээр тус коллектив адли предприятинуудай бүхэсоюзна мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн юм. Зуу гаран хүдэлмэрилэгшэд табан жэлэйнгээ даабариие болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайдаа элидхээ.

«Амурлитмашай» ажалшад түйлаһан амжалтануудтаа түшэглэн, табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй угтамжын түсэб абаа. Жэлэй даабариһаа гадуур зуу мянган түхэригэй продукци худалдахаар хараалагдана.

Г. ХЛЕБНИКОВ,
ТАСС-ай корр.

Комсомольск-на-Амуре.

ТҮҮХЭТЭ БАРИЛГАДА ХЭРЭГЛЭГДЭХЭ ЦЕМЕНТ

Теплоозёрскын цементын завод түсэбөөр хараалагдаһанһаа хоёр жэлээр урид проектнэ хүсэндөө хүрэбэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ 800 мянган тонно цемент түрүүшынхеэ үйлэдбэрилэгдэһэн байна. Эрьелдэдэг пеэшэнгүүд, предприятиин һэльбэгдэн шэнэлэгдэһэн, хатуу түлишын орондо шэнгэн түлишэ хэрэглэгдэдэг болоһон байгаа. Предприятиин тээрмэ һэльбэгдэн һайжаруулагдажа, клинкэрэй шанар дээшэлээ.

Ванино-Холмскын причалнууд, Комсомольск шадар Амар мүрэн дээгүүр татагдаһан хүүргэ Теплоозёрскын заводой цементээр бүхэлэгдэнхэй. Байгал-Амарай түмэр зам баригшадта мүнөө цемент улам ехээр эльгээгдэнэ. Энэ ехэ барилгын хэрэглэгдэхэ «Портландский-600» гэжэ эрхим шанартай цемент Сибирьтэ ба Алас-Дурнада түрүүшынхеэ үйлэдбэрилэн гаргагдадаг болоо. Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ хараалагдаһан бүхы захилнууд түүхэтэ барилгада болзорһоонь урид үйлэдбэрилэгдэжэ эльгээгдэ.

ШАХТЁРНУУДАЙ АЖАЛ ХЭРЭГҮҮД, ХАРАА ТҮСЭБҮҮД

«Дальвостуголь» комбинадай шахтёрнуудай жэлэй түсэбһөө гадуур малтан абаһан шулуун нүүрһэтэй түрүүшын эшелонууд эндэһээ ябуулагдаба. Үнгэрэгшэ жэлдэ Алас-Дурнын хото городууд, хүдэлмэришэдэй посёлогууд, хүдөө нютагуудта урда жэлэйхиһээ хахад миллион тонноор ехэ түлишэ эльгээгдэһэн байна.

Райчихинай шулуун нүүрһэнэй бассейниие «Алас-Дурнын кочегарка» гэжэ тон зүб нэрлэдэг. Энэ бассейн 50 жэлэй турша соо хүн зондо гэрэл, дулаа үгэжэ байдаг юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ илангаяа түлишэ хурдан түргэнөөр малтагдан абтадаг болоо. «Дальвостуголь» комбинадай уурхайнуудта орон доторхи эгээ хүсэтэй, алхалдаг экскаваторнууд мүнөө хүдэлнэ. 10—15 кубометр удхаха шанагануудтай, 60—90 метр ута годлинуудтай, газар малтадаг асари томо 40 машина эндэ хэрэглэгдэнэ. Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлдэ тэдэнэй дүрбэнэй нэгэ хубинь эндэ ашаглагдажа эхилһэн юм.

Партиин ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй пленум дээрэ хэлэһэн үгые, СССР-эй болон РСФСР-эй Верховно Советүүдэй сессинүүдэй материалнуудые горнягууд ехэтэ һайшаан угтаа. Шулуун нүүрһэнэй уурхайнуудай коллективүүд табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ ехэ хараа түсэбүүдтэй. Алас-Дурнын арадай ажахын эдэ уурхайнуудай ашаглагдажа эхилһэнһээ хойшо — хорин табан жэлэй турша соо малтагдаһантай адли түлишэ абаха юм.

А. КРИВЧЕНКО,
ТАСС-ай корр.

Райчихинск,
Амарай область.

АРАД ЗОНОЙ ХЭРЭГЛЭМЖЭДЭ

Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ Примориин загаһашад амжалтатай һайнаар ажаллаа. Шэнэ жэлэй һайндэртэ зорюулжа, түсэбһөө гадуур хэдэн мянгаад тонно далайн загаһа бариһан байна. Далайн бэлэг тээһэн рефрижераторна поезднууд Советскэ Союзай элдэб районууд тээшэ хойно хойноһоо шуумайн табилуулна.

Алас-Дурнын загаһашадай жэлэйнгээ даабариие дүүргэбэшье, ажалай амжалтанууд тухай элидхэлнүүд далайн элдэб районуудһаа орожо ургэлжэлһөөр. Загаһа барилгын управлениин асари томо зургаан траулер зуу мянган центнер, бүришье ехэ загаһа тус тустаа барихай. «Дружба», «СССР—ГДР» гэжэ траулерай экипаж бусадһаа үлүү һайнаар ажалаба.

Тамаржа ябаад, эрье шадар байгаад, консервэ хэдэг бассейнэй олохон предприятинуудта шэнэ жэлэй һайндэр болзорһоо урид хүрэжэ ерээ: алас дурнынхид даабариһаа гадуур хэдэн арбаад миллион баанха консервэ бэлдээ.

Владивостогой загаһанай комбинадта сонгоогдоһон алгана, палтус загаһанууд гүрэнэй Шанарай тэмдэгтэ хүртэбэ гэһэн баярай мэдээсэл Шэнэ жэлэй урда тээхэнэ Москваһаа хүрэжэ ерэбэ. Тэрээнһээ гадна, алас-дурнынхид иимэ тэмдэгтэ хүртэһэн үшөө дүрбэн янзын консервэ үйлэдбэрилнэ.

Приморин, Хабаровска хизаар, Камчатска, Сахалинай болон Мадаганай областьнуудые нэгэдхэдэг «Дальрыбын» главкын предприятинууд түсэбтэ табан жэлэй эхилхэһээ хойшо 80 янзын шэнэ продукци үйлэдбэрилэн гаргадаг болоһон байна.

Н. МОИСЕЕВ,
ТАСС-ай корр.

Владивосток.

УЛААН-БААТАР — УРАН ҺАЙХАНАЙ ГУЛАМТА

Үглөөнэй наранаар Зайсан-Толгой гэдэг үндэр шулуун губээ дээрэ гарахада, урдатнай үлхэмэл үнгин субадаи үзэсхэлэн гоё хото хүреэн зэрэлгэнэ.

Энэ хадаа Улаан-Баатар — Уласай ниислэл хото. Хэбэд номин хэлхеэтэй энэ хотые хэды наһатай гэжэ хэлэхын аргагүй юм. Хэзээ холоһоо Богдын үргөө, Богдын хүреэн, Алтан Жуу, Үргөө гэжэ зэлжэлүүлэн нэрлэгдэжэ байhан энэ хото арадай хубисхалай урда тээ, табяад жэлэй саана, миил тушаад мянган зонтой байhан гэхэ. Тэдэнэй хахадынь — ламанар, хубарагууд, — монгол зоной нюрган дээгүүр шэбээлжэн хубилзануудаан. (Мүнөө Улаан-Баатар 350-аад мянган hуурин зонтой).

«Эшэгы үргөө» гэжэ суугаа гараһан гэр холын баргаа хотоhоо мүнөө үлэжэ юу-хэен гэхэдэ. Богдо уулын энгэрээ үлэжэ хэдэн дасан hүмэнүүд, дуган субарганууд, тэдэнэй дунда эгээл ундарын — Богдо-гэгээнэй үргөө болоhон Гандан-Жуу дасан тобойлдоно. Мүнөө гүрэнэй музей болгогдоhон тэрэ ехэ hүмэ хадаа монгол мэргэн дархашуулай шэнгэ түмэр хадаарбалгөөр бодхооhон уран нарин бүтээл юм.

Урда сагта тэрээнhээ үндэрээр барилга барихань шанга хориотой hэн. Харин мүнөө хажуудань зуун табин метрой телевизионно аранга, «Орбитын» антеннэнүүд тодхоотой, холоhоо эли харагдана. Доогуурнь табадолоо-юhэн дабхар байрын гэрнүүд, захирагаанай олон томо байшангууд, соёлой болон гэгээрэлэй ордонгууд жэрылдэжэ.

Монголой Арадай Республикын хуулита ниислэл гэжэ соносхогдоhоор Улаан-Баатарай 50 жэлэй ой hаян уаргэнөөр тэмдэглэгдэбэ. Ойн үдэр Улаан-Баатарай олониитын түлөөлэгшэдэй баярай суглаан боложо, тэрээн дээрэ МНРП-гэй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Арадай Ехэ Хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал амаршалгын үгэ хэлээ. Мүн Арадай Ехэ Хуралай Президиумэй Указ соносхогдожо, Улаан-Баатарай туг дээрэ Сүхэ-Баатарай орден хадагдаба. Энэ найрта Москвагай, Эрхүүгэй, Улаан-Үдын түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн айлшад байлсаа.

Ниислэл болоhоор табияа гүйсэhэн Улаан-Баатарай гол талмай дээрэ гарабабди. Эндэ шулуун бүхэниинь арадай жанжан Сүхэ-Баатарай нэрэтэй холбоотой.

Засагай газарай байшангуудай үмэнэ Монголой хубисхалые ударидагшад Сүхэ-Баатар Чойбалсан хоёрой шарил табиhан хүшөө, баярай жагсаалнуудые хүлеэн абадаг засагай дээдэ ендэр оршоно. Талмай дээрэ арадай хубисхалай вождь Сүхэ-Баатарай нангин дурасхаалда бодхооhон hүр жабхаланта шулуун хүрэг тобойно: хабсагай дээрэhээ хабтагай тала руу харайhан халюун шаргал морин дээрэ торгон дэгэлтэй монгол хүн хазаарайнгаа жолоо гэнтэ таган, ойр зуура тогтомсоороо, баруун гараа hунгажа, хубисхалай илаhан тухай арад зондо соносхон байханы дуулдаhан шэнгеэр үзэгдэнэ. «Хэрбээ манай арад түмэн сэдьхэл бодолоо нэгэн болгон ниилүүлээд, бүхы хүсэеэ хамтаруулан, ниитын зорилго табяад ябабал, юушье туйлажа ядахагүй...» гэhэн Сүхэ-Баатарай гэрээд үгэ табсан дээрэнь хуушан монголоор алталан hиилээтэй. Эдэ далита хурса үгэнүүд монголшуудай домог дуундань оронхой. Тус хүрэгэй гранит hууриинь тойруулан, томо задарюун шэрэм гэнжээр хүреэлэнхэй, гэнжэ бүхэниинь hайн hайхан зан абариин, шэн хатуу зоригой тэмдэг болгон амба шулуун арсалангууд амандаа зуунхай байха юм. 1946 ондо габигдаhан энэ дурасхаал ехэ хүшөөе Монголой түрүүшын скульптор, СССРэй арадай уран зурааша С. Д. Меркуловай шаби, бэлиг түгэлдэр С. Чоймболой хайжа мүлижэ бүтээhэниинь уул Монголой шулуун ехэ хэрэгүүдэй анха түрүүнэй зохёол боложо суурханхай. Мүнөө энэнь Улаан-Баатар хотын hүлдэ тэмдэг боложо, хаа хаанагүй дэлгэрээ.

1950-яад оной үеэр Сүхэ-Баатарай нэрэмжэтэ талмай дээрэ Н. Жамбын бүтээhэн «Эмниг морин» гэжэ баhал хүрэгүүд хүлхэ эхэ адуун шулуун соохоо бодонхой. Монгол эрлиг адуунай зээрэг хурданиинь, шэрхи даасатай, эсэшэ сусашагүйнь бултанда мэдээжэ. Эгээл энээниие скульптор Жамба тодоор харуулжа шадаа. Азаргаар адуунай эгээл хурдэгыень ургалжа хазаарлан унаад, булгиа тангарүү зангыень номгодхожо шадаhан монгол хүнэй мэргэн онобшые чартан hиилэhэн энэ бүтээл дахин дахин шулуун соохоо дабтагдажа, хилын саана хаа хаагуур тараhан, музейнүүд соо табигдан байдаг. Мүн Москвада, Эрхүүгэй арадуудай урад hайхан найрта Гүрэнэй музейдэ табигданхай, олоной анхарал хандуулаа.

Улаан-Баатар хотые шэмэглэhэн шэнэ олон нэгэ дурасхаалай хүрэг хүшөө тэмдэгэлэхэ шуhала. Энэ хадаа мүнөө үеын монгол уран зохёолой hуури табигша Д. Нацагдоржын дурасхаалда бодхооhон hайхамшаг уран шулуун хүрэг болоно. Энээниие хүлэ шулуунhаа сабшан хайжа 1963 ондо бүтээhэн скульптор Л. Махбал Ленинградта, И. Е. Репиной нэрэмжэтэ уран зураашалай институтда мэргэжэл шудалhан байха юм. «Монголын сайхан орон» гэжэ суута шүлэгэй хайрата эхэ нютагтаа бэлэглэhэн залуухан аад, агуеэхэ поэт Нацагдоржын энэ хуулиин хүрэг дээрэ тоорон тэрлиг нэмээд, юрын монгол малшан хүнэй эшэгы гэрээ hүрдаг ёhоор эбилан, урдаа саарһа, гуурһа табиhан hуухараhаа, ухаан бодолоо гүнзэгыгөөр гүйлгэжэ hоон бэлиг түгэлдэр хурган гэжэ харагдаа. Ураан нарин тухай шарай үзэгдэнэ. Солото поэт хүрээхэтэй үгэтэй hаналдаа үнгэрhэншье hаа, ажаябайдалдаа дүршэл ехэтэй сэсэн сэбэр хүн, үндэр магтайт, сэлмэг хурса шаргайтай хүн байhан гэжэ арад зоной дунда hонор hодон сэдьхэлдээ шэнгээhэн, hүлдэ hүр hиилэн гэхэ. «Найрамдал» гэжэ газаа монгол зоной заншалта ехэ найр — «эрын гурбан наадан» болодог эльгэн тала тээшэ хараhан; ара нюргаараа — арадай нарин дархашуулай уралан бүтээhэн Чойжинламын hүмэнүүд тээшэ эрьенхэй; нэгэ бага саашаханаа харахадань, МНР-эй Гүрэнэй библиотекэ — монголшуудай соёл сударай эрдэниин hан оршоно. Эндэ юhэн эрдэниин шэрэ будагаар бэшээтэй. Хамтадаа 300 hайса гаран боти «Ганжуур» ба «Данжуур» — дэлхэй дээрэ олдохоёо шухаг, монгол бэшээшын гараагаа сагаалжа бэшэhэн сэгнэшэгүй үнэтэй баялиг зөөри — нарин гэгшээр жанша лагдан хадагалагдажа байдаг.

Тэндэhээ холо бэшэ монголой уран зураашадай Холбооной Выставкэнүүдэй зал. Эндэ монголой үндэhэнэй зурагай болоод, мүнөө үеын уран зураашадай эрхим эрхим бүтээлнүүд табяатай, олон түмэнэй нюдэ баярлуулжа, сэдьхэлдэнь гоё hайхан бодол түрүүлжэ байха юм.

Монголой уран зурагай искусство (дүрсэлхэ зураг) буурал холын түүхэтэй. Олон зуугаад жэлэй турша соо гоё hайхан тээшэ, ажабайдалайнгаа уран шэмэглэл тээшэ арад түмэнэй эрмэлзэлгые юрэ бусын ехэ хүсэтэйгөөр зураглан харуулжа шадаhан үе үеын гайхамшагта уран мэргэн бэлигтэн тэндэ ургажа гараhан байна. Олонхидоо Совет орондо hургуули хэhэн бэлиг түгэлдэр түрүү зэргын зураашад — Н. Цултэм, Г. Одон, Л. Гаваа, Б. Шарав, О. Цэвэгжав, С. Дондог, Б. Равсал, У. Ядамсүрэн. Д. Манибадр болон бусад нэрэ солоёо нэрлүүлээ.

Сүхэ-Баатар түрүүтэ Монголой делегациин В. И. Ленинние бараалхажа, хадаг табижа байhан дурасхаалта монгол зурагые хэн мэдэхэгүйб? Гүрэнэй Түбэй музейдэ дэлгээтэй байдаг Б. Шаравай «Ленинэй илагдашагүй hургаал» гэhэн зураг Монголдо зурагдаhан В. И. Ленинэй анха түрүүшын дүрсэ хүрэг болоно. Гадна У. Ядамсүрэнэй бүтээhэн «Найрамдал» гэжэ зурагые онсо тэмдэглэлтэй. Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойдо зорюулжа бүтээгдэhэн энэ ехэ зураг бүхы монгол зураашадай выставкэдэ табигдаhан 400 зохёолнууд соohoo түрүү hуури эзэлжэ гараhан юм. Сэрэгэй ехэ ябуулгые зураг дээрэ шадамараар, этигэмжэтэйгээр харуулhан Сэнгэцохио гэгшын «Хатан баатар Магсаржав» гэдэг ехэ зураг хүнэй досоо шэн габьягай, тунхаришагүй зоригой омог сэдьхэл түрүүлнэ. Эдэ болоод, бусад олон эрхим зурагуудые дүнлэhэн дүхэриглэhэн шэнгеэр, Б. Гомбосүрэнэй уhан шэрээр зураhан элдэб ангиин олон хүнүүдые багтааhан үргэн ехэ бүтээл хана дүүрэсэ хадаатай байна. Энэ зураг «Шэнэ засагай ээдэ» гэжэ нэрлэгдэhэн, Монголой арадай хубисхалай илаhанай эсэстэ засаг түрэеэ арад зоной гартаа абажа байhан дэмбэрэлтэй hайхан түүхэтэ ушаралые уран хурсаар харуулна.

Монголой үндэhэнэй зураг дотор арадай угалза хээнүүд уран зурагай удха маягые шэмэглэн гаргаhан бэлгэ тэмдэгүүд боложо үгэнэ. Монголой угалзануud айхабтар гүнзэгы удхатай юм байна. Соёмбо гэжэ Уласай hүлдэ болоhон угалзата зурагай хээ бүхэн өөрын тайлбарнтай байжа, орон түрын мүнхэ бадаралтые батална. Түмэн Жаргалан гэжэ угалза удха тайлбарияа өөрөө нэрээрээ тодорхойлно. Тиихэдэ үүлэн хээ гээшэнь зол баясхалангые үльгэрлэнэ, сахилгаан гэhэн удхатай Очир гэжэ угалзань шэн зориг, хүсэ шадал харуулна, эбэр угалза гээшэнь амгалан тайбаниие, үрнин hалбаралгые батадхан үзүүлнэ гэдэг юм бэлэй.

Арадай урлал соонoo уран зурагта оролсоhон үнгэ будагууд мүн лэ тус тустаа бэлгэ тэмдэгтэй. Монголшууд илангаяа хүхэ, сэнхир, улаан, ногоон, сагаан үнгэнүүдтэ үлэмжэ дуратай. Тиимэ үнгэнүүд мүнхэ наhа, элүүр энхые, hайн hайхан сэдьхэл, залан сэхэ зан, зол баяр, инаг дура олгоно гэжэ шүтэдэг. Ногоон үнгэ монгол малшадай эгээл дэмбэрэлтэй гэгдэhэн үнгэ, юуб гэхэдэ, hэмбэрэгтэ ногоон дайдын hэбшээн доро «адуун арьбантай, буруу булшантай» байдаг ха юм...

Мүнөө үеын Монголой соёл культурын хүгжэжэ ерэhэн ушар Советскэ Союзай соёлой ехэ хубисхалhаа удхатай. Совет-Монголой эгүүридэ мүнхэ холбоо барисаан хоёр ороной түсэбтэ табан жэлнүүдэй хяhа дээрэ шэрээгдэн ерэhэн түүхэтэй гэжэ мүнөө монгол хүн бүхэнэй сэдьхэлдэ шэнгэнхэй, нюдэндэ тодорхой. «Найрамдал» гэhэн үгэ энэ хани барисаанай hүлдэ дууниинь болоо!

Монголой ниислэл хотын үйлсэ гудамжануудай, үргэн проспектнүүдэй нэрэнүүдэй энэ хани барисаае гэршэлжэ байхань баясамаар. Ниислэлэй дундын бүhэлүүр, улаан гол замынь болоhон Энхэ тайбанай проспектhээ сасаран зурыhан олон гудамжанууд, тэндэхи гэр байшангуудшье совет-монгол хэлхеэ холбоон тухай хөөрэн ярижа байна. Нэгэ үйлсэнь ород хүдэлмэришэн Кучеренкын нэрэ зүүнхэй. Энэ нүхэр Монголдо анха түрүүшын революционно бүлгэм эмхидхэгшэдэй нэгэн байhан, Сүхэ-Баатарай дайшалхы хани ябаhан хүн байгаад, арадай хубисхалай урда тээхи хоротон дайсанай харата гарhаа хосорhон юм бэлэй. Тэндэ доктор Шастинай нэрэмжэтэ больница байна. Энэ нүхэр Монголой ажалшан бүхэндэ шахуу танил, үбшэн тахалда нэрбэгдэжэ байhан хуушан Монголдо ерээд hая болотор ажаллаhан анха түрүүшын ород эмшэн байгаа.

Олон үйлсэнүүдэй уулзуур бэлшэр болоhон Ленинэй проспект дээрэ совет-монгол аха дүүнэрэй шуhан холбооe баталжа, «дайгаа дүүргээд, даагаяа hүүлдээд» ерэhэн танк үгсүүр өөдэ харайлгаhан шэнги, үндэр шулуун табсан дээрэ табяатай байна. Энэ хадаа совет арадай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ МНР-эй ажалшан түмэнэй мүнгэн зөөреэр бүтээгдэжэ, «Мүнөө үеын Монгол орон» гэжэ солоёо дуудуулhан, Берлин дээрэ фашис дайсадые hүнөөлсэhэн танкова колонныма нэгэ машина мүн.

...Бидэнэр залаа нангин Зайсан-Толгой дээрэ зогсожо байнабди. Илажа түгэс мандааша Совет Армиин солые дуудаhан энэ ехэ эржэн шулуун хүшөөнүүдтэ хэдэн зуугаад табсан дамжан өөдөө гарахадаа, хүлнай эсээгүй, харин бүри шандааha шангатай болоhон шэнги байба. Тэндэhээ Улаан-Баатарай углуу бүхэн элитэ үзэгдэнэ, тэрэниие ниислэл хотын нээлгэ бүхэнhөө тодо харадаг.

Цэдэп ГАЛСАНОВ.
Улаан-Баатар,
Улаан-Үдэ.

ҮБЭЛЭЙ ҮЗЭГДЭЛНҮҮД

Наранай сагаан тулагаар Наадан наадан найгаhан / Сагдуул залуу модохон Сарюун үбэл hайхан даа.

**Сагаан даляар аалин дэбеэд,
Газаа үбэл эрьен буухадань
Саhан хибэс талые хушаад,
Гайтай хүйтэн болоно даа.**

Бахана үндэр нарhан Саhата уянга дуулана.
П. ЯХНОВЕЦКИИН фотонууд.

3-ПРОЦЕНТНЭ ОБЛИГАЦИ

Гүрэнэй дотоодын шүүбэриин урьhаламжын гурбан процентнэ облигацинууд мүнгэ хадагалхада тааруу зохид арга болоно. Юуб гэхэдэ, эдэ облигацинуудые нөөсэлгын кассануудhаа худалдан абажа, дуратай сагтаа hөөргэнь тушаажа, мүнгэеэ тэхэрюулэн абахада болохо юм.

Облигацинууд СССР-эй финансын министерствын тогтооhон сэнгээр хүн зондо худалдагдана. Нөөсэлгын кассанууд облигацинуудые hөөргэнь бусаажа абадаг юм.

Тиражай гараhанай hүүлдэ урьhаламжын облигацинууд арбан табан үдэрэй туршада эгээл хямда сэнгээр худалдагдана. Жэшээлхэдэ, 20 түхэригэй облигаци — 20 түхэриг 10 мүнгэнэй, 10 түхэригэй облигаци—10 түхэриг 5 мүнгөөр.

Шүүбэриин тираж жэлдээ 8 дахин үнгэргэгдэхэ: февралиин 15-да, мартын 30-да, майн 15-да, июниин 30-да, августын 15-да, сентябриин 30-да, ноябриин 15-да, декабрини 30-да.

Хорин жэлэй туршада гүрэнэй урьhаламжын бүхы облигацинуудай 30 процентнь шүүбэридэ тудана.

Гурбан процентын урьhаламжын облигацинуудаар 5000, 2500, 1000, 500, 100 түхэриг шүүжэ болоно.

Мүнгэеэ нөөсэлгын кассада хадагалха мүртөө гүрэнэй дотоодын шүүбэриин урьhаламжын гурбан процентнэ облигацинуудые худалдан абахада болоно. Золтойл hаа, шүүнэ бэзэт.

П. БАЖИНА,
нөөсэлгын кассын управлениин оперативна таhагай начальник.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

ДЕЛИ

КПИ-гэй X СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

ТАСС

Индиин Коммунис парти (КПИ) январиин 27-до Виджаябада (Андхра-Прадеш штат) нээгдэхэ өөрынгөө X съездые угтуулан, ехэ хүдэлмэри ябуулна. Гэшүүдэйнгээ тоогой талаар нилээд ургаhан, олониитын дундахи нэрэ хүндэнь улам бэхижэhэн байна.

1971 ондо болоhон hүүлэй съездhээ хойшо КПИ-гэй зэргэдэ 125 мянган шэнэ гэшүүд орожо, партиин гэшүүдэй ниитэ тоонь мүнөө 355 мянганhаа дээшэ гаранхай. Съездын урда тээхэнэ хэдэн зуун хүдэлмэришэд, таряашад ба түрүү үзэл бодолтой интеллигенциин түлөөлэгшэд партиин зэргэдэ орохо тухай мэдүүлгэнүүдые барина.

Тэрэнэй зэргын ургахаhаа гадна, мүн hунгалта бүхэнэй hүүлээр ороной хуули гаргадаг зургаануудта тус партиин түлөөлэгшэдэй тоогой улам нэмэдэг ушар олониитын дунда Компартиин нэрэ хүндын бүри ехэ боложо байhые гэршэлнэ. Түбэй парламентда мүнөө 36 депутат энэ партиие түлөөлнэ, штадуудай хуули гаргалгын сутлаануудта КПИ-hээ hунгагдаhан 162 депутат хабаадана.

БАРУУН БЕРЛИН

ТҮҮХЭТЭ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ТАСС

Нацизмын үедэ мүрдэгдэгшэдэй нэгэдэлэй Баруун Берлиндэхи эмхи (ОЛПН) Гитлеровскэ Германиин илагдаhаар гушан жэлэй ойдо зорюулагдаhан hайндэрэй ехэ программа бэлдэбэ.

Европын оронуудай зүгhөө фашизмда эсэргүүсэлгын хүдэлөөндэ зорюулагдаhан ехэ выставкэ хараалагдаhан хэмжээ ябуулгануудайнь тоодо ороно. Фашис дарлалтаhаа Европын арадуудые сүлөөлхэ хэрэгтэ баатар Совет Армиин дүүргэhэн гайхамшаг үүргэ Баруун Берлиндэхи Уран зурагай искусствын дээдэ hургуулиин студентнэрэй бэлдэлсэhэн экспозици дотор тусхайлан тэмдэглэгдэхэ юм.

Немец антифашистнуудай тэмсэл тухай фильмүүд харуулагдаха, материалнууд тунхаглагдаха, фашизмда эсэргүү эдэбхитэ тэмсэлшэд тухай, гитлеровскэ алуурша-даар хюдагдан хосорогшод тухай дурасхаалай суглаанууд ба митингнүүд болохо.

ОЛПН-эй Баруун Берлиндэхи эмхиин түрүүлэгшэ Курт Майнхольдын ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхдөө мэдүүлhэнэй ёhoop, фашизмые илан дараhан антигитлеровскэ нэгэдэлдэ хабаатай оронуудай арадуудай агуу илалтын 30 жэлэй ойе Баруун Берлинэй бүхы антифашистнууд, демократическэ хүсэнүүд ехэ дэбжэлгэтэйгээр тэмдэглэхэ байха.

Фашизмын илагдаhанай эсэстэ амгалан байдал батадхахын түлөө тэмсэлые бүри эдэбхитэй болгохо таарамжатай арга нүхэсэлнүүд бии болоhон байгаа.

БЕЙРУТ

ЛИВАНО-СИРИИН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

ТАСС

Ливано-сириин хилэ шадархи Штора гэжэ лизан городто Сириин президент Х. Асадай, Ливанай президент С. Франжиин хоорондо хөөрэлдөөнүүд болобо. Ливанай урда зүгтэ Израилиин зүгhөө таhалгаряагүй хэгдэжэ байгаа ээрхэг түримхэй ябуулгануудhаа шалтагаалан, Дүтын Зүүн зүгтэ тохёолдоhон байдалые, хоёр ороной хоорондын харилсаанай хүгжэлтые, мүн бусад асуудалнуудые эдэнэр зүбшэн хэлсээ.

Президент Х. Асад хөөрэлдөөнүүдээ дүүргэhэнэй hүүлээр үгэ хэлэбэ. Тиихэдээ Израилиин добтолго зайсуулха хэрэгтэнь хүршэдөө хүсэд бүрин дэмжэлгэ Сири үзүүлхэ байха гэжэ мэдүүлээ.

„ЭКОНОМИЧЕСКА ЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙ ЯБУУЛГА“

Һаядаа США-да хүсэлдөө ороhон, худалдаа наймаанай реформо тухай шэнэ хуули Латинин Америкын оронуудта ехэ буруушаал үүсхэбэ. Эндэхи гүрэнэй ба политическэ ажал ябуулагшад, олониитэ, ажалшад, хэблэл тус хуулиие Латинин Америкын оронуудтай Холбоото Штадуудай хэдэг худалдаа наймаанай талаар хохидол ушаруулха гэhэн хорото hэдэлгэ мүн гэжэ тоолоно.

Энэнь Америкын монополинуудай зонхилолгоhоо сүлөөрхые эрмэлзэдэг оронууд тушаа худалдаа наймаанай талаар хизаарлалтануудые хэхэ hанаалгые үндэhэ болоно.

КАРАКАС. Худалдаа наймаанай реформо тухай США-гай хуули — экономическа ээрхэг түримхэй ябуулга эндэхи оронуудта политическэ хашалта хэхэ hэдэлгэ болоно гэжэ Венесуэлын президент Карлос Андрес Перес мэдүүлбэ.

Венесуэлын правительство Холбоото Штадуудай энэ ябуулгада харюу болохо хэмжээнүүдые шэнжэлжэ байна.

КИТО. Холбоото Штадуудай энэ ябуулга национальна баялигуудаа хамгаалха зорилготой политикаhаа арсахыень хүгжэжэ байгаа оронуудые баадхаха гэhэн хорото hанаашалга, бүхы дэлхэй дээрэхи амгалан тайбан байдалда ехэ аюул тохёолдуулха, уласхоорондын харилсаа холбооной гол ёhонуудта зүришэхэ байна гэжэ Экводорой «Комерсио» газетэ бэшэнэ.

ЛИМЭ. Латинин Америкын оронуудай бүхы талаараа хүгжэхэ хэрэгтэ худалдаа наймаанай реформо тухай хууляараа hаад хэхые Холбоото Штадууд хүсэнэ гэжэ Перугай гадаадын хэрэгүүдэй министерствын тунхаглаhан мэдүүлгэ доторнь хэлэгдэнэ. Перугай революционно правительство гадаадын монополинуудпаа оронойнгоо дулдыдалгые болюулха зорилготой тэмсэлээ сэхэ шууд үргэлжэлүүлхэ, тэрэшэлэн байгаалиингаа баялигуудые хамгаалха, түүхэй эд үйлэдбэрилдэг, газаа тээшэнь гаргажа худалдадаг оронуудай нэгэдэл тогтоохо асуудалнуудаар сүлөөтэ шиидхэбэри гаргаха, гүрэнүүдэй эрхэ хамгаалха хүсэлтэй байhанаа лаблан, США-гай энэ политикые эрид буруушаана гэжэ тэрэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРО. Бразилиин промышленностиин ба худалдаа наймаанай министр Северу Фагундис Гомис США-гай худалдаа наймаан тухай шэнэ хуулиие Бразилиин экономическа харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэ hаад татаха ябуулга мүн гэжэ буруушаана.

ВАШИНГТОН. США-гай гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ Р. Андерсон худалдаа наймаанай реформо тухай хуулиин США-да гаргагдаhые Латинин Америкын хэдэ хэдэн оронуудай буруушаажа байhан тухай хэлэхэ зуураа, энэ хуулиин эрид шанга, бусад оронуудта хохидол ушаруулжа болохо байhаниинь дамжаггүй гэжэ пресс-конференци дээрэ мэдэрбэ.

(ТАСС).

ДАР-ЭС-САЛАМ

ШАХТЕРНУУД СУХАРИНАГҮЙ

ТАСС

Иоганнесбургhаа абтаhан мэдээсэлнүүдэй ёhoop, «Ваалерифс» гэжэ шахтада хүдэлдэг буhалгаалан бодоhон африкан горнягуудта полициин добтолhонhоо шалтагаалан, 4 хүн алуулhан, 13 хүн шархатаhан байна. Алтанай эгээн томо энэ шахтада хүдэлмэрилдэг 12 мянган африканецууд абаха ёhотой салин хүлhыень зүбөөр түлэхэ эрилтэ табижа, хоёрдохи үдэрөө буhалгаалhаар.

Урда Африкын хэсүү бэрхэтэй байдалда ороhон горнягууд hүүлэй үедэ стачка үргэн ехэ тэмсэл ябуулжа байна. Рюстенбургhаа (ЮАР) платина малтан абадаг тон томо шахтын хоёр мянган африкан хүдэлмэришэд үнгэрэгшэ жэлэй декабриин hүүл багта буhалгаалан бодоhон юм. Үнгэрhэн неделиин үеэр «Уэстерн Дип Левелс» ба «Сааиплаас» гэдэг алтанай уурхайнуудта забастовконууд боложо, африкан шахтёрнуудай экономическа эрилтэнүүдые дэмжэхэhээ гадна, мүн тэдэнэй политическэ мэдэрэлэй ба эмхидэлэй улам ургажа байhые элирхэйлэн гэршэлбэ.

ВАШИНГТОН

Сагаан байшангай түлөөлэгшын мэдүүлгэ

ТАСС

Америкын далайн сэрэгэй бүлэг корабльнууд Урда Вьетнам тээшэ ошоо гэhэн хэблэлэй мэдээсэлые Сагаан байшангай пресс-секретарь Р. Нессен пресс-конференци дээрэ буруушааба. Эдэ корабльнууд Филиппинэдэхи баазаhаа гараад, Малаккска хоолой тээшэ шэглэн ошоhон байгаа гэжэ тайлбарилба.

«Энтерпрайз» гэжэ атомна авианосец түрүүтэй США-гай сэрэгэй бүлэг корабльнууд Субик-Бейдэхи (Филиппинэ) далайн сэрэгэй баазаhаа гараад, Урда Вьетнам тээшэ шэглэн ошоо гэжэ урда тээнь американ информационно агентствэнүүд мэдээсэhэн юм. Энэнь сайгон засагаархидай хараа бодол дэмжэхэ зорилготойгоор хүсэеэ харуулха гэhэн ябуулга байгаа ха.

Президент Дж. Форд Урда Вьетнамдахи оршон байдалые «анхаралтайгаар адаглажа байна» гэжэ Сагаан байшангай пресс-секретарь мэдээсэбэ. Индохитадтахи дайнай ябуулгануудта «далай дээрэ, газарта ба агаарташье» Америкын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хабаадахыень хорижо США-гай конгрессэй 1973 ондо баталhан «хуулиие президент бүрин баримталха hанаатай» гэнэ.

АП агентствын мэдээнүүдэй ёhoop, сайгон засагаархидые дэмжэхын тула хэлэхэ ябуулганууд мүнөө Вашингтондо зүбшэн хэлсэгдэжэ байна.

ВАШИНГТОН

Кризис улам hүжэрhөөр

ТАСС

США-гай президент Дж. Форд экономическа советнигүүдтэеэ ээлжээтэ зүблөө үнгэргэбэ. Сагаан байшангай түлөөлэгшын мэдээсэhэнэй ёhoop, «ороной байдал тухай» асуудалаар президентын жэл бүри конгрессто эльгээдэг элидхэл гэхэ гү, али правительствын экономическа программа зүблоон дээрэ зүбшэн хэлсэгдэhэн.

США-гай экономикын байдалые шэнжэлжэ байдаг экспертнүүдэй тэмдэглэhэнэй ёhoop, энэ ороной экономикодо тохёолдоhон хүндэ хүшэр байдал — үйлэдбэриин урагшагүйдэхэтэй хамта, мүнгэнэй үнын уналга — улам hүжэрхэ шэнжэтэй.

Мүнгэнэй үнын уналга жэлэй туршада 12 процентээр нэмэhэн байна. Түбхын түрүүндэ автомобилиин ба барилгын промышленностиин шухала шухала hалбаринуудтахи байдал улам муудана.

Хүдэлмэригүйшүүлэй тоо илангаяа түргэнөөр олошоржо, үнгэрэгшэ жэлэй декабрьда бүхы хүдэлмэришэ хүсэнэй 7,1 процентнь болоhон байгаа. Хүдэлмэригүйшүүлэй иимэ олон болоhон ушар 1961 оной майhаа хойшо үзэгдөөгүй юм. Автомобиль бүтээдэг промышленностиин бүхы хүдэлмэришэдэй 20 процентнь, текстильнэ — 11, электротехническэ — 9 процентнь ажалгүй.

«Ньюсуик» журналай hанамжын ёhoop, Америкын Холбоото Штадууд экономикын талаар hүүлэй 40 жэлэй турша соохи эгээн орёо асуудалнуудтай, мүнгэнэй үнын тон ехээр унаhан, ажалгүйшүүлэй айхабтар түргэнөөр олошоржо байhан ябадалтай ушаранхай.

Правительствашье, конгрессшье экономическа бэрхэшээлнүүдые зайсуулха ямар-нэгэн үрэтэй хэмжээ тодорхойлжо шадаагүй байhаар. Гэхэ зуура, энээниие «түрүүшын ээлжээнэй зорилго» гэжэ үни соносхоhон.

НЬЮ-ЙОРК

Индейцүүдтэй тэмсэхыень сэрэгүүдые эльгээхэ гэбэ

ТАСС

Нютагай засагаархидай ба Грэшэм хотын (Бисконсиин штат) райондохи католик hүмын хооhон байшангые эзэлhэн бүлэг индейцүүдэй хоорондын хёмороон улам hүжэрөө.

Штадай губернатор П. Люси индейцүүдэй буhалгаалhан район худар национальна гвардиин подразделенинүүдые эльгээхэ захиралта гаргаба. Тэсэшэгүй хүндэ байдалай тохёолдуулагдаhые буруушаан, бүлэг индейцүүд шэнэ жэлэй түрүүшын үдэр тэрэ hүмын хооhон байшангые эзэлээ гэжэ мэдээсэгдээ.

Эндэхи засагаархид индейцүүдэй буhалгаанда харюу болгон, hүмын байшангые зэбсэгэй хүсөөр хүреэлээд, тэрээн худар эдеэ хоолой зүйл абаашахые зураадахи үдэрөө зүбшөөнгүй байhаар. Хүреэлэгдэн хаагдагшадые эдеэ хоолоор хангахые hэдэhэн хэдэн хүн (тэдэнэй дунда эхэнэрнүүд, үхибүүд бии) барянда байна. Һүмын байшан худар оруулагдаhан электрын гэрэл таhалагдаа.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Советдэ: «Ветеранай уряа» гэhэн А. Куклинай статья. «Габшагай ажалаараа харюусахабди».

Хоёрдохи хуудаhанда: «Табан жэлые болзорhоонь урид дүүргэхэбди» гэжэ А. Хмелёвой статья. «Мурысөөн — хүмүүжүүлэгшэ» гэжэ П. Тимофеевэй статья.

Гурбадахи хуудаhанда: «Бидэнэр соёл гэгээрэл дэлгэрүүлнэбди» — Л. Мартыновагай репортаж. ТАСС-ай ба АПН-эй материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Эхэ оромнай хаанаhаа эхитэйб?» гэhэн А. Похоевагай корреспонденци. «А. С. Грибоедов Эрхүүгэй полкдо» гэжэ В. Зоркиной бэшэг.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 11.20 — «Рассказы о Кешке и его друзьях» гэжэ телевизионно уран hайханай фильм (3-дахи сери). 12.50 — Һүүлэй hонин. 13.00 — «Хүн ба хуули». 13.30 — 17.40 — Забhарлалга.

Улаан-Үдэ 17.40 — Телевизионно hонин. 18.00 — «Факел». «Комсомолшуудай ажал хэрэг».

«Орбита». 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.00 — Фигурна hолжоролгоор СССР-эй чемпионат Киевhээ дамжуулагдаха. 20.15 — «Социалис оронуудаар». 20.45 — «Мелодии любви» — телевизионно хүгжэмтэ фильм (түрүүшынхеэ харуулагдаха). 22.00 — Шатарай hургуули. 22.30 — «Пуччини» — телевизионно уран hайханай фильм (5-дахи сери). 23.50 — 24.00 — Забhарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 20.15—«Хүгжэм» — телевизионно суглуулбари.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03313. Заказ № 00444